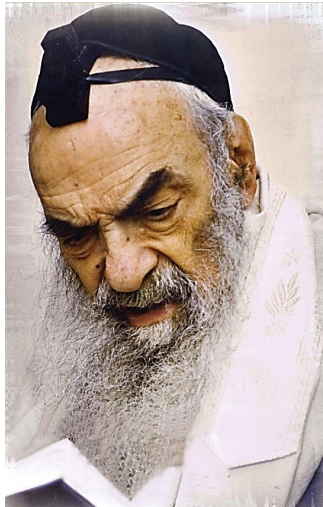
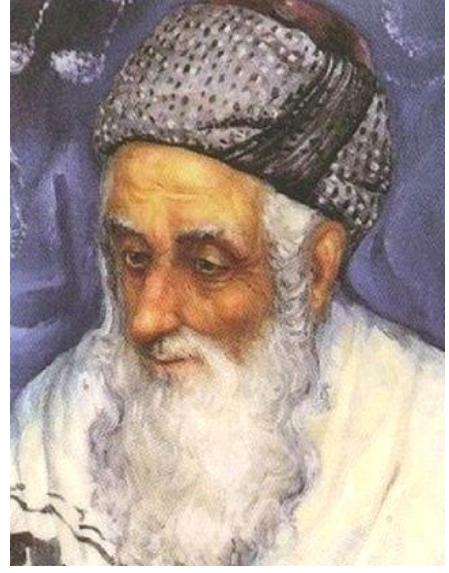
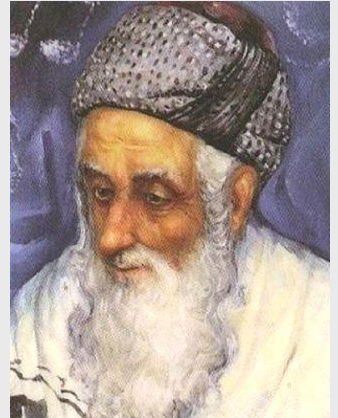


# פניני הצדיקים







**הרש"ש הקדוש- רבי שר שלום שרעבי**, נולד בצנעא שבתימן בשנת ה'ת"פ (1720). עוד בהיותו צעיר לימים נפשו חשקה בתורה והיה לומד בלילות לאור הנר. בצעירותו ביקש לעלות לארץ ישראל ונאלץ לנסוע בשיירה שעברה דרך בומביי, בצרה, בגדד וחלאב. כשהגיע לארץ שימש כשמש בית-הכנסת בישיבת המקובלים בית א-ל. הסתיר עצמו מעין כל בקושיות שראש הישיבה התקשה בהם, הניח פתק המתרץ את הקושיה בספרו של ראש הישיבה. כך המחזה חזר על עצמו מספר פעמים עד שבתו של ראש הישיבה ראתה את רבינו בשעת מעשה. רבינו הודה במעשיו וביקש מראש הישיבה לשמור זאת בסוד. לאחר פטירת ראש הישיבה הותר צוואה בה ביקש שרבינו ימונה במקומו. מגדולי חכמי תימן וארץ ישראל. **גדול המקובלים בדורות האחרונים ומפרש הקבלה עפ"י שיטת האר"י הקדוש**. עניו. למדן. מלומד בניסים. נפטר ב-י' שבט בשנת ה'תקל"ז (1777). חי כ-57 שנים. ציונו בהר הזיתים מעל ציונו של 'אור החיים' הקדוש. בנו, ר' חזקיהו יצחק שימש אחריו כראש הישיבה..

**אביו:** ר' יצחק. **אישתו:** מרת חנה (בת ר"י המקובלים בית א-ל ר' גדליה חיון). **בנו:** ר' חזקיהו יצחק. **מתלמידיו:** המקובלים הגאונים הצדיקים ר' חיים יוסף דוד אזולאי (החיד"א), ר' חיים די לה רו-זה, ר' דוד מאג'אר, ר' יום טוב אלגאזי, ר' אברהם גרשון מקיטוב (גיסו של הבעש"ט הקדוש). **מספריו:** **יאמת ושלום**- ביאור על ספר 'עץ החיים' • **נהר שלום**- כוונות התפילה **• סידורו של הרש"ש**- לפי כוונות האר"י **• ירחובות הנהר**- ביאור על הקדמות האר"ז"ל.

**הנער שלום** לא הסתפק בלימוד אצל המארי, ונפשו האצילה ביקשה לחדור אל ניבכי הסוד של התורה הקדושה. עוד בהיותו רך בשנים למד ימים כלילות לאור הנר והחל בכוחות עצמו ובדבקותו הרבה, **שוחה בים התלמוד ובלימוד חכמת הקבלה, תורת החן, חכמת הנסתר**. שעות רבות היה עובד את קונו בדרכו המיוחדת, בצניעות ובהעלמה, ואין איש יודע מה גדול האור המאיר וזורח מתוכו, ורק לאחר שנים יגלו חכמי הקבלה, כי **נשמת הילד שלום היא ניצוץ נשמת האר"י הקדוש, שבא לעולם בדמות הרש"ש**.

בלילות, למד לאור הנר את הסוד והנסתר שבעומק התורה. לאחר פטירת אביו, נאלץ לפרנס את אחיו ואימו בגשם ובשרב. צער רב הצטערה אימו, על כי בנה בכורה, הילד המעולה, נאלץ לפרנס ורק בשבת שב אל ביתו. בצעירותו, עסק ברוכלות ובהיותו נער עלה לארץ אל ירושלים. טרם עלייתו כבר היה מלא וגדוש בתורת הנגלה והנסתר. בהגיעו אל ראש ישיבת 'בית א-ל' בה חפץ בכל מאודו ללמוד, **ברוב ענווה, עשה עצמו כנער תם וביקש להתקבל כשמש בישיבה**. ראש הישיבה, ר' גדליה חיון קיבל אותו ומאותו יום היה ר' שלום מעורר את התלמידים משנתם בחצות הלילה, מגיש לפני החכמים שתייה חמה, מסדר את הספרים וממלא את פחי המים ממי הבור.

במקביל היה מקשיב לשיעורים ולומד מבלי שאיש ישים לב. כאשר חכמי הישיבה התקשו בסוגיות להן לא מצאו תשובות ישב ר' שלום והסתיר את עצמו על אף שידע את התשובה. פעם אחת היה שרוי ראש

הישיבה בצער על שאינו מוצא תירוץ לקושייתו, **כתב ר' שלום את התשובה והניחה בין דפי הספר של רבו**. כך המעשה נמשך מספר פעמים. לאחר מכן, גזר ר' חיון על תלמידיו לגלות מי מטמין את התשובות בספרו. אך ר' שלום שלא נכלל בין התלמידים עליו לא חלה הגזרה. עד שבתו של ר' חיון, חנה, החליטה לארוב ולראות מי הוא זה שכותב את התירוצים ושם בספרו של אביה. לתדהמתה הרבה, ראתה את ר' שלום בשעת מעשה וגילתה לאביה, ר' שלום הודה וביקש מר' חיון להישאר ניסתר. לאחר זמן לקחו לחתן לבתו.

ביום פטירתו של ר' חיון, התקבצו כל חכמי הישיבה, ורבים מהמוני העם, לחלוק לו כבוד אחרון, כשכולם תוהים, על מי יטיל הרב בצוואתו, לעמוד בראש הישיבה. פתחו תלמידי הרב את מכתב צוואתו, בתוכה היה כתוב: **"מצווה אני עליכם למנות אחרי את המקובל האלוף, אשר רוח אלוקים בקרבו, הרב הגאון רבי שלום התימני 'משרת הישיבה'**. התלמידים חשבו כי דעת הרב חיון חלילה השתבשה בעת שכתב את הצוואה, שהרי איש מההמונים לא ידע עד אותו הרגע את גודל קדושתו של הרש"ש, ניצוץ נשמת האר"י. אז פתחה הצדקת חנה ביתו של הרב חיון את פיה ואמרה לנאספים, **"משרת" זה, אינו אלא צדיק יסוד עולם נסתר במעשיו, ובחכמתו הגדולה הצליח להסתיר מכם את ידיעותיו בתורה בנגלה ובנסתר. כל סודות התורה נהירים וברורים לו, כמו שנהירים לו סימטאותיה של ירושלים של מטה**.

**בכל לילה נהג רבינו לערוך תיקון-חצות ליד הכותל המערבי. ישב על הארץ ובכה בדמעות שלישי ובקול גדול שאג כארי על חורבן בית המקדש. כך קונן בכל לילה כשעתיים תמימות**. יום אחד בא לגור סמוך לכותל המערבי הקאדי של ירושלים, שהיה צורר היהודים. והנה בחצי הלילה התעורר הקאדי לקול בכי ויללה שבקע מהכותל, ולא יכל להירדם עוד. בלילה השני חזר ונשנה הדבר. מיד קרא למשרתו וציווה לחקור את פשר הדבר. הלך המשרת ומצא את רבינו בוכה ומקונן כדרכו מתחת לחלון בית הקאדי. חזר וסיפר זאת לאדונו. ביקש הקאדי לשלוח יד ברבינו וציווה לחייליו עושי דברו להמית את רבי שלום שרעבי.

למחרת בחצי הלילה כאשר רבינו בא לכותל המערבי לערוך תיקון-חצות, קרבו אליו החיילים וחרבם שלופה בידם. **הם הרימו את זרועם להכותו מכת חרב והיא נשארה תלויה באוויר. רגליהם דבקו לאדמה ולא יכלו לזוז ממקומם והדיבר נעתק מפייהם**. הקאדי שמע את רבינו עורך תיקון חצות ומיד ירד מביתו וראה את החיילים עומדים על מקומם. צעק עליהם ולא ענו אותו דבר. ביקש להכותם והם כאבן דומם לא נעו ממקומם והבין כי רבינו איש קדוש. למחרת בחצי הלילה, כאשר שמע שוב את קול הבכי ירד הקאדי מביתו ונפל לרגלי רבינו וביקש ממנו מחילה וכפרה וביקש שישב לחיים כבראשונה את החיילים. עשה כן רבינו ומן היום הוא יצא שמעו כקדוש ונורא עד מאוד.

**בחג הפסח שנת ה'תקמ"ב** קיים הרש"ש את מצוות אכילת מצה עם ייחודים וסודות נעלים, **נתנמנם לאחר הסדר ואז הודיע שהגיע זמנו להפטר מהעולם. לפני פטירתו התעטף בטלית ותפילין, הרבה בלימוד תורה בכוונות וייחודים, הבטיח שהמתפללים על קברו לכל ישועה נדרשת, תפילה בלב תמים לא תחזור ריקם, והחזיר נשמתו לבורא**.



הגאון הרב רחמים חי חויתה הכהן זצ"ל: נולד בג'רבה (בטוניס) ביום שבת כ"ב סיוון ה'תרס"א (1901). מילדותו למד תורה בשקידה, בשעות הלילה כאשר הבחין באביו הממתין שיסיים את לימודיו, סגר את ספריו העמיד פני ישן ולאחר שאביו נרדם היה קם ממיטתו וממשיך ללמוד עד שעות הלילה המאוחרות. מונה לסופר בית הדין והוסמך כשוחט בקי.

לאחר נישואיו החל לכהן כראש ישיבה, העניק יחס אישי ואוהב לכל אחד מתלמידיו היות ובניו נפטרו בילדותם. בשנת ה'תרצ"א (1903) מונה לדיין ולאחר הסתלקות ר' משה כלפון הכהן החל לכהן כראב"ד ג'רבה. **למרות ייסוריו הרבים וחוליו המייסר העמיק בלימודו**. קיבל כל אדם בסבר פנים יפות כשחיוך נסוך על פניו ובדרשותיו אשר משכו רבים מבני הקהילה נהג לחדש חידושים. בשנת ה'תשי"ד (1954) החליט לעלות לארץ ישראל. בהגיעו לארץ ישראל התגורר במושב ברכיה, כונה בשם – **האדמו"ר מג'רבה** ורבים מעולי טוניס הגיעו לקבל את עצתו ולהתברך. תלמידיו הקימו את ישיבת "כסא רחמים" בבני-ברק על שמו. נפטר בי' שבט ה'תשי"ט (1959). חי כ- 58 שנים. ציונו בהר המנוחות בירושלים.

מין מאור ישראל שליט"א מזכירו בתואר הנדיר "**מין מופת הדור**". וכן ביקש לשים את תמונתו בחדרו. ענוותנותו של ר' רחמים לא ידע גבולות, ואף כאשר התבקש לכהן כראשון לציון- סירב. הערכתו של הרה"ג דידו הכהן אליו הייתה נדירה. כאשר היה נכנס ר' רחמים ור' דידו היה נוכח במקום- היה עומד לכבודו. כשנשאל מדוע עומד הוא לפני תלמידו? ענה "גדול הוא ממני בפסיקת הלכה!". וכונה ע"י רבו "**חכם וצדיק**" וסיים באומרו "**והוא שמכניס אותי לחיי עולם הבא ומזכה אותי**". ר' רחמים היה ראש הישיבה היחיד בג'רבה שנקרא: '**הרבי**' ללא תוספת. היה מעודד וממריץ את תלמידיו להשתדל לחדש חידושי תורה, קושיות ותירוצים בלימוד הש"ס ומפרשיו.



בשנת תרצ"א, הלך לעולמו הרה"ג ציון הכהן יהונתן זצ"ל ראב"ד ג'רבה, וחכמי העיר נתנו בר' רחמים את עיניהם ובקשוהו למלא את מקומו בדיונות, ולהורות הלכה ברבים. אך הוא בענוותנותו הרבה לא אבה ליטול על שכמו עול זה. אהב הוא אהבה עזה את תלמידיו, וראה ברכה בעבודת הקודש של לימוד תלמידים. ישבו הרבנים על המדוכה, והחליטו כי ימנו את תלמידו הגאון רבי רפאל כדיר צבאן זצ"ל ללמד את התלמידים במקומו, ורק את כיתת התלמידים הגדולים ימשיך רבי רחמים ללמד, תוך כדי מילוי תפקידו בבי"ד. לאחר הפצרות מרובות, נאות להסדר זה, וקיבל עליו, בלית ברירה, את התפקיד.



**אביו:** ר' חנינא (מצאצאי הגאון הגדול רבי שאול הכהן זצ"ל הרב הראשי לג'רבה, ויחוסו מגיע עד לעזרא הסופר). **אמו:** מרת גזיילה. **רבותיו:** ר' דידו הכהן, ר' משה כלפון הכהן. **מתלמידיו:** ר' מצליח מאזוז. ר' בוגיד חנינא סעדון, ר' רפאל כדיר צבאן. ר' ינון חורי זצ"ל, ר' ישעיה חדאד זצ"ל, ר' מוסא (משה) חדאד זצ"ל (ראש השו"בים בג'רבה, המפורסם בעינו הזך ובקיאותו בהלכה) ור' מיכאל הכהן (מח"ס 'להניח ברכה') ועוד. **חברותא:** ר' אברהם הכהן (אשר זכה לגילוי אליהו). **מספריו:** ימגיד דבריו ליעקב ימנחת כהן ישמחת כהן: שו"ת על ארבעה טורים.

הכהן (מח"ס 'להניח ברכה') ועוד. **חברותא:** ר' אברהם הכהן (אשר זכה לגילוי אליהו). **מספריו:** ימגיד דבריו ליעקב ימנחת כהן ישמחת כהן: שו"ת על ארבעה טורים.

**ג**ברת נמני ע"ה נכנסה אל ביתו של רבי רחמים, כהרגלה מדי שבוע, לבוא ולסייע לרבנית בצרכי הבית. באותו יום חלו שיבושים בזמני הארוחות, ועובדה זו גרמה לעיכובה בבית הרב עד שעת ערב מאוחרת. החשיכה ירדה והיא פחדה לשוב לביתה בניסיעה באוטובוס הערבי העוין, כשהיא לבדה ועליה תכשיטי זהב רבים, כדרך נשות טוניס האמידות. רבי רחמים הבחין בחששותיה והבטיח לה: "**זכות המצווה תעמוד לך לבל יאונה לך כל רע!**". יצאה האישה הצדקת בלב קל, סמוכה ובטוחה בדבריו של הצדיק, ועלתה לאוטובוס, שהיה מלא ערבים. מיד שמה לב למבטי השטנה המשפדים שסביבה, היא ניסתה להתכנס בעצמה אך פחד גדול נפל עליה.

**לפתע עלה ערבי רחב מדות, בעל תרבוש אדום מכובד והתיישב סמוך אליה**. היא חששה ממנו, אך משום מה גם חשה ביטחון מסוים. כשירד שאל אותה: "**גברת, לאן את צריכה להגיע?**" בשיניים נוקשות ענתה לו את כתובתה. לא פחות ולא יותר, הלך הוא לצידה עד שהגיעו לביתה וזאמר בקול: "**שלום לך יהודיה!**". היא סגרה אחריה את דלת הבית, נפלה על הכורסה הראשונה שמולה ושחררה אנחת רווחה והודיה לה. מיד למחרת באה וספרה לר' רחמים על הנסיעה הלילית המוזרה. הרב חיך ואמר לה: "**היה זה מלאך שנשלח משמיים לשמור עליך בדרך ולהצילך מכל רע בזכות החסדים שאת עושה עימנו!**".

**ד**מת מוות בבית, התינוקת שוכבת במיטה פניה חיוורות כסיד, עיניה עצומות ולבה דופק באיטיות. אביה, ר' רחמים עמד ליד מיטתה קודר ונפחד, הרופאים אישרו כי התינוקת בתהליך גסיסה ואין בידם להצילה. הצמיד רבינו כיסא למיטת התינוקת והחל הוגה בתורה. העייפות המצטברת של ימי מחלתה של הילדה הכריעו את הרב והוא נרדם על ספרו. בחלומו, ראה את עצמו בישיבה של מעלה, ראה בית מדרש, פתח את הדלת ונכנס. מולו שולחן ארוך, סביבו צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם, עוסקים בתורה ונהנים מזיו השכינה. ניגש ושאל: "מי הם תלמידי החכמים היושבים בראש השולחן?". ענו לו: "**הראש"ל רבי יעקב שאול אלישר ובנו רבי חיים משה**".

ניגש ר' רחמים אל הצעיר וביקש ברכה לחיי בתו. סירב הרב לברכה (נראה שסירבו בא בעקבות השגות שכתב עליו בספרו) ניגש אל אביו וביקש ממנו. מיד העתיר הרב ברכה על ראש התינוקת החולה. ניגש שוב אל הבן ואמר: "אביך ברך ואתה לא תברך!?" הסכים הבן והאציל גם הוא מברכתו. התעורר רבי רחמים וביקש מהאם שתאכיל את התינוקת. פחדה האם וענתה חלושות: "**אבל היא גוססת!**". הכריז הרב ואמר: "**היא בריאה!**" ואכן, האכילה האם את התינוקת והיא שבה לחיים!





**הגאון הרב שבתי אטון זצ"ל:** נולד ב-כ"ב תשרי ה'תרפ"ו (1926) יום שבת בו חל שמחת תורה בעיר העתיקה בירושלים. נקרא בשבת שבתי על שם יום השבת בו נולד. בצעירותו למד בישיבת 'פורת יוסף' ולאחר מכן בישיבת 'מרכז הרב'. נשא לאישה את בתו של ר' יוסף שראבני, אשר המריצה וסייעה לו לשקוד על תלמודו יומם וליל. לאחר נישואיו התמנה לרב שכונת מלחה. והתינוקת בת 9 חודשים בלבד.

למרות כל הקושי שבדבר נישא בשנית. בשנת ה'תשי"ז (1956) התמנה למנהלה הרוחני של הישיבה ודאג לקליטת הבחורים שעלו מארצות שונות ובאו ללמוד בישיבה. מעולם לא הרים את קולו על התלמידים, עודד וביקר בחשאי בבית תלמידים על מנת להיוודע לתנאים מהם הגיעו. כאשר גילה כי אחד מתלמידיו חי בפחון עלוב מתוך רעב ללחם ועם זאת מתמסר ללימוד, דאג באופן אישי לכל צרכיו.

בשנת ה'תשי"ט (1958) נפטרה הרבנית בהיותה בת עשרים-ושמונה שנים בלבד כשהיא הותירה את בעלה עם ארבעת ילדיהם שהגדול ביניהם בגיל שבע. לאחר מספר שנים נישא בשנית. באותה השנה יסד את ישיבת 'ראשית חוכמה' (על שם סיפרו של הצדיק המקובל ר' אליהו דוידאש) ועמד בראשה.

גאון. עניו. חסיד. קדוש. נודע כעילוי. הרביץ תורה לאלפים ולרבבות במשך שנים רבות. חכמי ירושלים כינו אותו 'הש"ס המהלך'. שימש שנים רבות כבעל תוקע וחזן בית-הכנסת. כל ימיו ישב והגה בתורה בשקיקה מיוחדת. מונה לחבר מועצת חכמי התורה של תנועת ש"ס כשהוקמה. ערך את כתב העת התורני בהלכה ובאגדה 'משואות'.

נפטר בערב שבת קודש, י"ב בשבט ה'תשס"ו (2006). ציונו בבית העלמין סנהדריה. בהלווייתו השתתפות רבבות אנשים בראשותם של גדולי ועמודי הדור. חי כ-80 שנים. בנו, ר' בן ציון מונה במקומו כראש ישיבת 'ראשית חוכמה'



**אביו:** ר' בן-ציון (ממייסדי ישיבת 'פורת יוסף' ושימש מרבני הישיבה. מסופר שמעולם לא הכיר צורת מטבע). **אמו:** מרת אסתר. **אשתו:** מרת קלרה (בת ר' יוסף שרבני-זיווג ראשון), מרת חנה ברטה (בת ר' חדד-זיווג שני). **מרבנותיו:** הגאונים אביו, ר' בן-ציון, ר' צבי יהודה קוק, ר' עזרא עטיה. **חברותא:** הגאון ר' אהליאב חיון. **מתלמידיו:** הגאונים בניו: ר' עקיבא ור' בן ציון, ר' מרדכי ששון, ר' יצחק דניאל, ר' אהרון ירחי, ר' יוסף שעיו, ר' יצחק צמח, ר' ניסים רפאל, ר' אליעזר רב, ר' בן ציון מוצפי, ר' נתן משה לוי. **ילדיו:** ר' בן ציון, ר' עקיבא, מרת כוכבית (נישאה לר' שמעון זית משגיח בישיבת 'ראשית חוכמה'). חתן נוסף: ר' שלמה חנניה. **מספריו:** ירוח חכמה- על התנ"ך, ש"ס וספר התפילה **יראשית דעת**- משיחותיו.

**ב**יתו היה בפשטות גמורה, ולא בפאר והדר, אף שבוודאי יכול להרשות לעצמו ליהנות מתנאים נוחים יותר. כל מי שביקר בביתו שברח' הרב אלפנדר, בו התגורר עד השנים האחרונות, זוכר את מיטות הברזל שהיו בסלון ביתו, חדר צדדי נוסף ומטבחון קטן. מעל מיטתו התנוססה **תמונת אריה גדולה ותו לו**. לתמיהה הגדולה מדוע תמונת אריה השיב, כי ברצונו לזכות מדי יום את דברי השולחן-ערוך סעיף א' "**יתגבר כארי בבוקר לעבודת בוראו**". ואכן היה רבינו מתגבר השכם בכל בוקר לעבודת בוראו. בזקנותו, מספרים תלמידיו, כי היו יוצאים מהישיבה בכדי ללוות את הצדיק בדרך. גם בימי חוליו וחולשתו הרבה תמיד כשהגיעו לביתו היה יושב וממתין להם.

**ב**אותם ימי העליות הגדולות מארצות המזרח, הגיע תלמיד חדש, שהתגורר בפחון עלוב בקצה העיר. אותו תלמיד הסתיר את מצבו הקשה מעיני הכל, ולמד במסירות, למרות היותו רעב ללחם. היה זה חכם שבתי, שגילה את התנאים המחפירים בהם חי. באותם ימים פעלה הישיבה במתכונת שבה למדו תלמידי הישיבה הקטנה והגדולה רק בשעות היום ואחר הצהריים. הבית של כל אחד מהבחורים היה זה שסיפק להם את הארוחות והלינה. כאשר התנאים בבית היו ירודים, השפיע הדבר באופן ישיר על הריכוז בלימודים, אך לא של תלמיד זה. **הרב אטון דאג באופן אישי לכל צרכיו וצמיחתו הרוחנית, עד שנהפך למרביץ תורה בישראל. שנים אחרי, התבטא אותו תלמיד חכם: "הרגשתי, שחכם שבתי אוהב אותי יותר מאת הילדים שלו!"**

**כ**אשר נתקל בבחור, שלא הצליח בלימוד והיה מתקשה, הוא כאב יחד איתו. כאשר בחור נשר מהישיבה ויצא לעבוד, היה יושב ומתאבל על כך, כאילו מדובר בכישלון אישי. ואילו כשראה את רוב תלמידיו עולים ומתעלים בתורה, היה שמח. כשהם שיתפו אותו בחיבורים התורניים שהוציאו לאור, וסיפרו לו על משרות תורניות להם זכו- לא היה מאושר ממנו. אין פלא, שהתלמידים מספרים: "**הרגשנו שהוא אוהב אותנו יותר מאשר אהבת אביו**".

**ל**מרות מחלתו וזקנותו, המשיך להיות שגור על לשונו המשפט התמידי: "ברוך אומר ועושה!", בעיקר בכל הנוגע לכספי הצדקה הרבים, שעברו תחת ידו. הצדקות שפיזר היו לשם דבר. הוא לא הסכים להשאיר בביתו כספי צדקה שהיו לו, ותמיד התאמץ להשיג כספים נוספים לנזקקים קבועים בהם תמך. כשחלה, בני המשפחה ישבו בחדרו כל הזמן. הוא ביקש, שאיש לא יתבטל מלימודו, אלא ישבו בסמוך למיטתו וילמדו בקול רם. כאשר היה פוקח עיניים ומאזין לשורה, שבה אחז הלומד בגמרא, מיד היה מחליק לתוך הסוגיה כאילו עסק בה בכל הימים האחרונים. בימיו האחרונים הובא מטפל לביתו. כאשר גילה שהאיש יודע פרק בלימוד, הציע לו מיד: "נפתח כולל משלנו ונלמד חברותא". באחד הימים העיר המטפל שהוא עייף ואין לו כוח ללמוד. הרב הביט בו בתימהון ושאל: "אם כן, לשם מה באת?". "לעזור לך", נשמעה התשובה. "לעזור לי זה רק ללמוד איתי!" הסביר ראש הישיבה.



**הגאון הרב שבתי אטון זצ"ל:** נולד ב-כ"ב תשרי ה'תרפ"ו (1926) יום שבת בו חל שמחת תורה בעיר העתיקה בירושלים. נקרא בשבת שבתי על שם יום השבת בו נולד. בצעירותו למד בישיבת 'פורת יוסף' ולאחר מכן בישיבת 'מרכז הרב'. נשא לאישה את בתו של ר' יוסף שראבני, אשר המריצה וסייעה לו לשקוד על תלמודו יומם וליל. לאחר נישואיו התמנה לרב שכונת מלחה. **והתינוקת בת 9 חודשים בלבד.** למרות כל הקושי שבדבר נישא בשנית. בשנת ה'תשי"ז (1956) התמנה למנהלה הרוחני של הישיבה ודאג לקליטת הבחורים שעלו מארצות שונות ובאו ללמוד בישיבה. מעולם לא הרים את קולו על התלמידים, עודד וביקר בחשאי בבית תלמידים על מנת להיוודע לתנאים מהם הגיעו. כאשר גילה כי אחד מתלמידיו חי בפחון עלוב מתוך רעב ללחם ועם זאת מתמסר ללימוד, דאג באופן אישי לכל צרכיו.

בשנת ה'תשי"ט (1958) נפטרה הרבנית בהיותה בת עשרים-ושמונה שנים בלבד כשהיא הותירה את בעלה עם ארבעת ילדיהם שהגדול ביניהם בגיל שבע. לאחר מספר שנים נישא בשנית. באותה השנה יסד את ישיבת 'ראשית חוכמה' (על שם סיפרו של הצדיק המקובל ר' אליהו דוידאש) ועמד בראשה. גאון. עניו. חסיד. קדוש. נודע כעילוי. הרביץ תורה לאלפים ולרבבות במשך שנים רבות. חכמי ירושלים כינו אותו 'הש"ס המהלך'. שימש שנים רבות כבעל תוקע וחזן בית-הכנסת. כל ימיו ישב והגה בתורה בשקיקה מיוחדת. מונה לחבר מועצת חכמי התורה של תנועת ש"ס כשהוקמה. ערך את כתב העת התורני בהלכה ובאגדה 'משואות'. נפטר בערב שבת קודש, י"ב בשבט ה'תשס"ו (2006). ציונו בבית העלמין סנהדריה. בהלווייתו השתתפות רבבות אנשים בראשותם של גדולי ועמודי הדור. חי כ-80 שנים. בנו, ר' בן ציון מונה במקומו כראש ישיבת 'ראשית חוכמה'



**אביו:** ר' בן-ציון (ממייסדי ישיבת 'פורת יוסף' ושימש מרבני הישיבה. מסופר שמעולם לא הכיר צורת מטבע). **אמו:** מרת אסתר. **אשתו:** מרת קלרה (בת ר' יוסף שרבני-זיווג ראשון), מרת חנה ברטה (בת ר' חמד-זיווג שני). **מרבתי:** הגאונים אביו, ר' בן-ציון, ר' צבי יהודה קוק, ר' עזרא עטיה. **חברותא:** הגאון ר' אהליאב חיון. **מתלמידיו:** הגאונים בניו: ר' עקיבא ור' בן ציון, ר' מרדכי ששון, ר' יצחק דניאל, ר' אהרון ירחי, ר' יוסף שעיו, ר' יצחק צמח, ר' ניסים רפאל, ר' אליעזר רב, ר' בן ציון מוצפי, ר' נתן משה לוי. **ילדיו:** ר' בן ציון, ר' עקיבא, מרת כוכבית (נישאה לר' שמעון זית משגיח בישיבת 'ראשית חוכמה'). חתן נוסף: ר' שלמה חנניה. **מספריו:** **ירוח חכמה-** על התנ"ך, ש"ס וספר התפילה • **ראשית דעת-** משיחותיו.

**בכל שנה לפני הימים הנוראים היה נתקף פחד וחרדה מפני הדין ואמו הייתה רוקחת לו מיני עשבים להקלת המתח.** כשאביו, ר' מאיר נפטר, חוו תלמידיו שיעור מוסר חי: את ההודעה המרה קיבל כאשר היה בעיצומה של קריאת התורה בישיבה. הוא מיהר מיד לביה"ח כשהתלמידים שעדיין אינם מבינים מה אירע רצים בעקבותיו. הם מצאו אותו יושב במחלקה מאחורי הווילון הסגור ומשנן לעצמו: **"שבת קודש!"** בנעימה מיוחדת. עד היום מספרים התלמידים את אשר נחרט בליבם, **כיצד במשך כל השבת התאפק רבם שלא להזיל אף לא דמעה אחת, ולא לתת לצערו למצוא פורקן. רק לאחר צאת הכוכבים פרץ בכייה עזה, מקונן על פטירתו של אביו הגדול.**

**בשנת ה'תשכ"ה החליט להקים את ישיבת 'ראשית חכמה' לזכר אשת נעוריו.** חנוונים ורוכלי השוק דאגו למזון לתלמידים ורעייתו (מרת חנה) בישלה. רבינו דאג במסירות לכל פרט. התלמידים הראשונים זוכרים **כיצד היה אפילו מחליף את המגבות בעצמו, ונושא ארגזי מזון לתלמידים.** כשמחו בפניו על מעשיו והזכירו לו את מעמדו, חייך והפטיר: **"אינני מחפש כבוד! אני נמצא בתפקיד וצריך לדאוג ללחם ולתורה".** נשא על כתפיו את העול הרוחני והרבצת התורה, יחד עם העול הכספי במסירות ובאהבה. ניהל מחברות בהן

**רשם את הוצאות והכנסות הישיבה ובסמוך לשמו כתב 'התנדבות'. רכש מכספו הפרטי ספרי מוסר כגון: מסילת ישרים וקב הישר עבור תלמידיו.** נהג בענווה ובצניעות. דברי המוסר שלו נכנסו ללב. **כאשר עבר לפני התיבה בתפילה גרם למתפללים להזיל דמעות.** בתחילה היו הלימודים בישיבה מסתיימים בשעה 17:00. במשכנה החדש של הישיבה האריך את זמן הסיום, תוך נטילת רשות מרבו הגאון הגדול רבינו ראש הישיבה ר' עזרא עטייה זצ"ל תחילה הוסיף 'סדר שלישי' מהשעה שש עד השעה שמונה בערב, וכאשר התייסד הדבר המשיך ותיקן את הסדר עד השעה 21:00. **תקדים זה לא היה קל באותם ימי צנע. בכל יום הביא על חשבונו הפרטי שתיה חמה ו-5 ק"ג עוגיות למען יוכלו להגות בתורה כשבטנם אינה מציקה להם.**

**חיפוש האמת אצלו היה מעל הכל.** באחת השיחות בישיבה, אחד הבחורים ישב מולו ורשם את עיקרי השיחה. הרב בראותו את הלה כתב במקום להקשיב, בענותנותו לא העלה על דעתו כי משהו יכתוב את השיחה, גער בתלמיד ואמר: **"נו".** אחר מכן התברר כי הבחור כתב את שיחותיו למען יוכל לחזור על דברי הרב ולהתחזק מזה. **למחרת נעמד רבינו בביהמ"ד והתנצל ברבים בפני אותו בחור על חשד השווא.**

**תמך בתלמידים רבים בישיבה והכל בסתר ממש,** בלי שאיש מהסובבים ידע על כך. היו מקרים בהם הרב קרא לתלמידים מסוימים שהיו במשבר מסוים והרב רצה לעזור להם נפשית וכלכלית. לאחר שהגיעו לחדרו, **היה מדבר על לבם, משבח אותם על השגותיהם ומעניק להם כביכול כאות הוקרה פרס כספי גבוה, וזאת מכיסו הפרטי.** בכך גם תמך בהם בכבוד, וגם לא בייש את תלמידיו והכל בהצנע לכת.

**הגאון ר' מאיר מאוזז בהספדו על הרב המקובל דרזי שמואל זצ"ל לאחר השלושים סיפר כי הגמרא בתענית דף ט' ע"א דורשת על הפסוק "ואכחיד את שלושת הרועים בירח אחד".** אחד מהרבנים בא בחלומו והסביר לו את פשר הפסוק: לאחרונה נפטרו שלושת הרועים וסימנך **"תִּשָּׁב אֲנֹשׁ עַד דִּכְאָ" (תהלים צ, ג) - ר"ת הרב דרזי שמואל זצ"ל, הרב כדורי יצחק זצ"ל והרב אטון שבתאי זצ"ל.** והם אף נפטרו בסדר זה.



הגאון הרב שלום בן-ציון פלמן זצ"ל- נולד ב-כ"ד סיוון ה'תרצ"ד (1934) בתל-אביב. למד בהתחלה בתלמוד תורה יסודי התורה בעיר. כבר בצעירותו נודע בשקידתו המופלאה ובהתמדתו הרבה. בהיותו כבן חמש-עשרה שנים בלבד בהמלצת החזון אי"ש התחיל ללמוד בישיבת פוניבז'. בהוראת הסטייפלר (הגאון ר' יעקב ישראל קניבסקי) התחיל למסור שיעורי הלכה בכולל. בהמשך התמנה לדיין, בבית דינו של מרן הרב ניסים קרליץ. בשנות ה-90 בהמלצת מרן הרב הגאון הרב אלעזר מנחם מן שך נשלח לייסד את קהילת 'נחלת משה' בבני ברק, אותה ניהל ביד רמה עד יומו האחרון.

ייסד בית הוראה בו השיבו מו"צים חשובים מטעמו לשאלות בני הקהילה. העביר שיעורי תורה רבים בפני מאות מבני הקהילה בשבתות ובימות החול. היה אהוב על כולם. עזר בחשאי ובהצנע לכת. נפטר במוצאי שבת קודש, י"ב שבט ה'תשע"ה (2015). חי כ-81 שנים. ציונו בבני-ברק בבית-החיים פוניבז'. בהלווייתו השתתפו מרן גדולי וגאוני הדור, וביניהם: ר' אהרון יהודה לייב שטיינמן זצ"ל, ר' יעקב אדלשטיין זצ"ל, ויבלחט"א ר' חיים קניבסקי, ר' גרשון אדלשטיין, ר' ברוך דב פוברסקי, ר' ברוך דב דיסקין. בנו, ר' צבי מונה לכהן במקומו ברבנות.

**סבא (מצד האב):** ר' שלום בן-ציון (רבה של זאגר בליטא ותלמיד של הגאון ר' חיים הלוי סולובייצ'יק מברסקי). **אביו:** ר' שמואל (רב קהילת 'היכל מאיר' בתל אביב). **אימו:** מרת חנה רחל (בת ר' צבי הירש גוטערמן - משגיח ומנהל ישיבת אוהל תורה). **אשתו:** מרת שרא פייגא (בת ר' אברהם יצחק רוטשטיין- נישא בשנת ה'תשי"ח). **ילדיו:** 12 ילדים. ביניהם ר' צבי, ממלא מקומו. **מחנתיו:** ר' אברהם יצחק ליפקוביץ' (בן ר' מיכל יהודה ור"מ בישיבת בית מדרש עליון והרב שלמה גרוסברד). **מספריו:** **שלמי תודה**- סדרת ספרים על שבועות, יו"ט ועירוב תבשילין, על חנוכה, פורים, סוכות וחול המועד **שיעורי שלמי תודה**- על ברכות, ימים נוראים, ירידת גשמים והלכות בישול בשבת (ע"י תלמידיו).

לרבינו הייתה הנהגה מעניינת: את חידושי ותורתו היה כותב באופן קבוע על גבי דפי הזמנות, שבאמצעותן הוזמן לשמחות. במשך השנים התמלא ארון שלם באלפי הזמנות, שהיו מלאות בגבן מזן אל זן בחידושי תורה מאירים ומערכות הלכה מפיקות נוגה. חלקם ראו אור בסדרת הספרים הנודעים 'שלמי תודה'. אף ילדיו מעולם לא הבינו, מדוע רבינו כותב דווקא על דפי ההזמנות ושיערו, שמא מדובר בחסכון נייר, או מחשש צורך גניזה, והדבר נותר אצלם בגדר תעלומה.

בימי השבעה לאחר הסתלקותו התגלתה הסיבה לכך מפי בנו הגאון ר' שלום, ששמע זאת מפי אחד מידידי אביו, שפתר את התעלומה: היה זה כאשר הוא הציע לרבינו, כי מוכן הוא לקנות בעבורו מחברות גדולות ומסודרות, שבהן יוכל לכתוב את חידושי התורה שלו, באופן נאה ומרחיב את הדעת. רבי בן ציון דחה את ההצעה, והסביר באופן הבא: "יש לי סיבה מיוחדת, שאני עושה כן", הסביר, **"במכוון אני כותב על דפים אלו**. אנשים הרי טורחים ושולחים לי הזמנות, אך מה אעשה ולצערי אין עתותי בידי להשתתף בשמחות של כולם. אני מוכרח ללמוד, ואין לי זמן פנוי להגיע לכל שמחה, שאני מוזמן אליה, ואף לא להשיב איגרת' מזל טוב' לכל שולח.

**לכל הפחות אני מקדיש את זכות לימוד התורה והחידושים, שאני כותב על גבי ההזמנה ששלחו, להצלחת בני הזוג ובעלי השמחה! בכך אני משיב מעט 'הכרת הטוב' על ההתחשבות שלהם להזמין אותי לשמחה..."** (אוצרותיהם אמלא)

**ב**שנים קדמוניות היה מנהגו של רבינו בפורים לקיים את ההלכה של 'חייב איני לבסומי' כפשוטה. מיד אחרי מנחה גדולה התחיל בשמחת פורים לשתות יין יותר מהרגלו, והשמחה רבתה עד מאוד - עד דלא ידע בין 'ארור המן' ל'ברוך מרדכי'. וכידוע נכנס יין יצא סוד, ואלו שכל מהותם הוא בבחינת סוד, שחיים בעולם פנימי שכולו עבודת ה' יתברך ואהבתו, הרי כאשר נכנס יין מתגלה הסוד במלוא הודו והדרו. כך היה אצל רבינו, כאשר נכנס יין יצא הסוד, והתחיל לחזור בעל פה על ספר 'נפש החיים' שער ד' ועל קטעים שלמים מספר 'ראשית חכמה' ועוד, הרבה ספרי יראה היו שגורים על לשונו במילה, והיו תלמידיו שומעי שיעוריו עולים לביתו לראות את הפלא הנשגב הזה, כמה פנימיות של יראה ואהבה טמונים בתוך האדם הגדול הזה.

לאחר מכן היה נוסע עם המשפחה לבית הוריו בתל אביב, ושם היו הגרבי"צ ובן דודו הגאון רבי יוסף ישראלזון זצ"ל מתפלפלים בעת משתה היין בדברי תורה ואגדה, וכל אחד מוסיף ידיעות מכל חלקי התורה כולה, וכולם יושבים ונהנים מהמחזה הזה, והשתייה כדת - כדת של תורה. כך היו ימי פורים נזכרים ונעשים בשמחה ובטוב לבב בכל שנה ושנה. **אבל לפתע, שנה אחת הכל פסק**, אף אחד לא הבין מה קרה, מעיקרא מאי קסבר ולבסוף מאי קסבר, אבל כך היא המציאות. דינא ד'עד דלא ידע' התקיים בדרכים אחרות, ולמעשה הגרבי"צ כמעט ולא נגע ביין במשך הפורים.

לאחר פטירתו התגלה הסוד. הרבנית פלשניצקי, אחותו של הגרבי"צ, סיפרה ששנה אחת לאחר פורים חשש, שמא בשעה שהיה מבוסס בפורים אמר איזה משפט, שמישהו היה יכול להיפגע מכך. מיד כשהתעורר החשד בליבו, רץ לביתו של אותו אדם וביקש ממנו מחילה, שח"ו לא התכוון בשום צורה לפגוע או לצערו במשפט הזה. אותו אדם מחל מיד בלב שלם ולא הקפיד על כך מאומה, אבל הגרבי"צ אמר: אם היין יכול לגרום לחשש של פגיעה באיזה אדם, הכל לא שווה מאומה, ומאותו רגע החליט, שמכאן ולהבא יותר אינו משתכר בפורים. אי אפשר לקיים את מצוות עד דלא ידע ביין, כאשר יש חשש שזה יביא לאיזה אדם בעולם צער, וכך עשה עד סוף ימיו. (שלמים מציון)



**רבי מרדכי מלעכאוויטש זצ"ל:** נולד בשנת ה'תק"ב (1742). נקרא ע"ש רבי מרדכי יפה (בעל הלבושים). בימי נערותו נתייתם מאביו, ויחמלו עליו בני העיר, ושכרו לו מלמד שילמוד עמו, אבל הוא מיאן ללמוד, ויצא אל היער אשר היה סמוך לעיר, ושהה שם שעות ארוכות בהתבודדות בינו ובין קונו, **אבל נפלאות יסופרו - שבהיותו בן י"ב שנה דרש בבית הכנסת הגדול שבווילנה פלפול נפלא, שהפליא כל שומעיו.**



ר' יצחק לוי מבארדיטשוב אמר עליו, **כי בזכותו עומד שליש עולם** אולם ר' מרדכי חיפש ברב, שינקר את גידיו ולא יחסוך ממנו את שבט המוסר ולכן פנה אל ר' שלמה מקארלין. לאחר פטירת רבו, ר' שלמה, התיישב בליטא בעיר לעכאוויטש והתחיל לנהוג עדת ישראל, והעמיד תלמידים רבים, שנודעו ביראתם ובצדקתם הגדולה, והוא אשר הפיץ ופרסם את תורת החסידות בליטא. כל מי שהיה שומע את תפילתו היה נמש לבו כמים ומתעורר לתשובה שלמה, **קולו היה צרוד כל היום, כי ניחר גרונו בעת התפלה, ובעת התפילה היו ניתזות על הקיר שממולו טיפות דם מגרונו, מאחר והתאמץ לצעוק.**



שלושה דברים העיד על עצמו שיש בהם כדי ללמוד מדרגתו הגבוהה באמונה (בבורא: א) **מיום עמדו על דעתו, לא יצא מפתח ביתו עבור כסף כי האמין שפרנסתו תגיע לביתו. ב) לא דאג ליום מחר, ואף לא משעה על חברתה. ג) מימיו לא חסר לו מאומה. ענוותן מופלג. בעל מעשה חסד מופלאים. נפטר בי"ג שבט ה'תק"ע (1810). חי כ-68 שנים.**

**אביו:** ר' נח (פרנס העיר נעשוויז). **אמו:** מרת אדל. **בנו:** ר' נח. **מרבתי:** הגאונים הצדיקים האדמו"רים ר' לוי יצחק מבארדיטשוב, ר' שלמה מקארלין. **מתלמידיו:** האדמו"ר ר' משה פלייר מקאברין.

כשהיה בעיר למברג, אמר: "נודע לי, שיש ציפור המזמרת ומשוררת להשי"ת בהתלהבות כה רבה, עד שגופה מתפקע ומתה, אני מתפלל להקב"ה ונשאר בריא ושלם. אם כן, מה ערך יש לתפילה שכזו?", למחרת קידש וטיהר את עצמו, וערך את תפילתו בכוחות על אנושיים עד שמרוב התלהבות נסדקה הריאה שלו, והיה בסכנה גדולה, והרופאים מלמברג אמרו נואש. מיד טען הרבי לפני השי"ת: "וכי רצוני היה שאתפלל רק תפילה אחת כזו, ודי? אני רוצה להתפלל עוד", ועזרו השי"ת וחזר לאיתנו.

לימים נדמן עוד פעם למברג, והיו אצלו המון חסידים. אותו רופא שייאשו אז עבר בסמיכות מקום וראה אנשים רצים. שאל אותם: "לאן אתם רצים?", ואמרו לו: "הצדיק מלעכאוויטש הגיע לכאן ואנו חפצים להימצא בקרבתו". תמה הרופא ואמר: "העוד הוא חי? נשבע אני שהוא חי בלי ריאה". (ספרן של צדיקים).

שלא מאד את הפרסום והרעש ועשה כל דבר בהצנע לבל יודע מזה שום איש, והיה רגיל לומר פרסום הם המלים פו"ר ס"ם, הגורל של הס"ם, אמר עליו תלמידו הרה"ק האדמו"ר ר' משה פלייר מקאברין זיע"א: שהוא בקי נפלא בכל חלקי התורה, בבלי, ירושלמי, תוספתא, ספרא, בספרי פוסקים ראשונים ואחרונים וכל כתבי האריז"ל, וביקש מהשי"ת שלא יתוודע הדבר, ורצון יראיו יעשה, עד שנחשב בעיני מתנגדיו לעם הארץ, ואמר, שפלא גדול הוא הדבר, שהמתנגדים דיברו עליו שהוא עם הארץ, ושכחו את דרשתו שדרש בוויילנא בהיותו בן י"ב שנה, ובוודאי זה היא כוח תפילתו. עוד הוסיף תלמידו ואמר: "ראוי היה לבוא משיח בימיו, אך נתעכב בגלל הדור שלא היה ראוי".

**אחד מחסידי הצדיק היה סוחר פרוות בשם יענקל', וציווה אותו ר' מרדכי בשלושה דברים: א) ללמוד כל יום עשרה פרקי תהילים. ב) לבדוק ציציותיו מפעם לפעם. ג) לחזור על 'אני מאמין'. בתחילה שמר והקפיד על הוראות אלו, אבל במשך הזמן התרפה מלקיים את דברי הצדיק במלואם. לימים נסע לצורך מסחר וצרור כסף גדול בידיו, כשהגיע ליער גדול שהיה בדרכו שמע קול: "חזור בך". והיה דומה עליו כקולו של הצדיק. הלה חשב, שזה דמיון ולא שת לבו לכך. אבל כשהמשיך להיכנס לתוך היער שוב הרעים עליו הקול: "חזור בך" והקול קולו של הצדיק. ובכל זאת הוא המשיך בדרכו, מאחר שעדיין סבר, כי נשמע הקול בכוח הדמיון.**

**בתוך היער התנפלו עליו שודדים, שדדו את כל כספו, ואותו קשרו לאחד העצים. כשעמד קשור מבלי יכולת לזוז, נראה אליו פתאום הצדיק ואמר לו: "אמרתי לך, שלא תיסע!". שחרר אותו מכבליו ואמר לו: "סע לעיר פלונית, ששם חונה גדוד חיילים, וגם ראש השודדים הוא חייל בגדוד זה, ויכירו על ידי צלקת שיש לו במצחו". הלה נסע כמצוות הצדיק למקום, שאמר לו, וסיפר לקצין מפקד הגדוד, את כל אשר קרהו. ופקד הקצין שכל הגדוד יעמוד בשורה, ושהוא יזהה את החייל- השודד. והוא עבד על פניהם ולא מצא חייל עם צלקת במצחו. ואמר לו הקצין: "עבור ביניהם ונסה בשנית". והרגיש בחייל אחד, שכובעו שמוט לו על פניו, והרים את כובעו של החייל, ונראתה הצלקת במצחו. הלה נמסר לקצין, נחקר, הודה במעשיו, החזיר את הכסף, ונענש כראוי.**

**בשעה שהרה"ק רבי אברהם מקאליסק זיע"א נסתלק לעולמו בטבריה, נפלה וכבתה המנורה במעונו של הרה"ק רבי מרדכי מלעכאוויטש זיע"א, מיד קרא: "וי, כבה נר המערבי", אח"כ הגיעה לידו אגרת, ששלח אליו ר' אברהם לפני הסתלקותו וכתוב בה כך: "מחר תהיה עמי במחיצתי", וכך הוה, שתוך ימים ספורים נתבקש הרה"ק מלעכאוויטש לשייבה של מעלה.**

**אמר רבי מרדכי מלעכאוויטש: "אולי לא יוליכו אותי אחד פטירתי דרך הגיהנם, אבל אם יוליכו אותי, לא אשאיר שם נשמה אחת, מפני שאיזה גן עדן יהיה לי כשאדע שנשארו נשמות של ישראל בגיהנם". (שם אהרן)**

**רבי מרדכי מלעכאוויטש אמר פעם: אם יהודי היה ח"ו בעת צרה יכול לבקש מהשי"ת שישווע בזכות מרדכי בן אדל, רק יבקש מתוך שמחה ולא מתוך מרה שחורה. (אוצר ישראל)**



**רבי יצחק אביחצירא זצ"ל:** נולד בבו דניב במחוז תפיללת שבמרוקו בשנת ה'תרל"ו (1876). נודע משחר ילדותו כעילוי ובעל כשרון רב. נודע גם כבעל מופת ובמעשי ניסים, והעריצהו היהודים והגוים כאחד. פעל רבות למען יהודי מרוקו ובמיוחד למען ישיבתו של אביו. נדד רבות ממקום למקום כדרכו בקודש לצורך גיוס כספים. גאון בנגלה ובנסתר. מלומד בניסים.

העיד עליו אביו הקדוש, כי התעברה ברבינו (בנו) **ניצוץ מנשמת המקובל הצדיק רבינו יצחק לוריא אשכנזי (האריז"ל)**. לא לחינם כאשר גדל רבינו, נמשכה נפשו ללימוד הנסתר, ועוד בצעירותו גילה בקיאות גדולה בתורת הקבלה וב'עץ החיים' ובשמות השערים של רבינו האריז"ל. הרבה בסיגופים ותעניות. נהג להסתגר בחדרו בעליית הגג ולהגות בתורה ויראת שמים מתוך הסתפקות במועט.

**נרצח ע"י מוסלמי ב-י"ד שבט ה'תרע"ב (1912) בהיותו בן שלושים ושש שנים בלבד!** ציונו על יד כפר תולאל. יום פטירתו, הוא יום עליה המוני. רבים עולים לציונו וזוכים לראות ישועות. לא רק יהודים, אלא אף גויים מעריכים את גדולת קדושתו, הם מאמינים, כי הוא איש צדיק בעל מופתים, ואף מינו שומר קבוע שניצב בסמוך לציונו.

## אביו: הצדיק ר' יעקב זצ"ל. מספריו: יתולדות יצחק.

**א**ירע פעם בעת ברכת הלבנה, עת יצאו הכל לחפשה ולבקשה בשמיים, והיא נעלמה, כי הייתה מכוסה בעננים. למרבה הפלא ציווה רבי יעקב (אביו הקדוש) על רבינו, שהיה אז רק כבן שמונה שנים בלבד **להורות ללבנה שתגלה**. הפנה הילד הרך מבט תמים כלפי שמיא וציווה על הלבנה להתגלות.

**בתוך רגעים ספורים בלבד התגלתה הלבנה במלוא הדרה לתדהמת כל הנוכחים, אשר ברכו על הלבנה ברוב שמחה והתרגשות.** "אם כך הוא בגיל צעיר, הרי נועד הוא לגדולות", עבר הרחש בקהל הנוכחים העומדים ומשתאים מול הילד הרך בשנים המחולל ניסים. וציפו כולם לראותו בגדולתו בבוא היום.

**ה**מנהג במשפחת אביחצירא, היה שבכל לילה מלילות חג הסוכות, היו נערכות סעודות גדולות לכבוד האושפיזין. אצל רבינו הייתה הסעודה הגדולה ביותר זו שנערכה בליל יום טוב שני של סוכות, באושפיזא דיצחק. באחת הסעודות, לאחר שהזמין רבינו את האושפיזין ונטל ידיו לסעודה, אחז את הפת בשתי ידיו, אך לא בירך עליה ולא בצעה.

**ה**דבר נמשך דקות ארוכות, כשבת שחוק מרחפת על שפתיו. הנוכחים עקבו אחריו בהשתאות, חלקם ניסו לחפש את מקור הסיבה לחיך הצדיק בין נטילת ידיו לבציעת פתו, שכן ברור היה שאכן מתרחש ברגעים אלו ממש משהו, המונע מהצדיק לבצוע מהלחם.

רק לאחר דקות ארוכות הצדיק בצע והחל בסעודה. במהלך הסעודה העז מאן דהו לשאול את רבינו על מה שקרה. נענה רבי יצחק ואמר: "ומה אעשה וראיתי את שבעת האושפיזין הבאים לבקרנו בסוכה, ועל פניהם ארשת שמחה גלויה. לא יכולתי שלא לחיך עמם... ורק כאשר הפסיקו לחיך, יכולתי לבצוע את הפת".

**ר**בינו היה מרבה בשתיית "מאחיה" (המשקה הידוע בשם ערק) עוד בצעירותו. אך היו מבני המשפחה, שדאגו משתייתו של הנער הרך, שכן הצדיק התנזר מכל תענוגות העולם הזה והבליו פרט לשתיית משקה זה. והיו חוששים לשלומם ובריאותו. יש לציין, כי שתיית המשקה לא השפיעה עליו כלל. אך מה יעשו, והנער אינו חדל משתייתו? החליטו, כי יסירו את הסולם המביא אל עליית הגג, וכך תימנע אפשרות להעלות אל חדרו את ה'מאחיה'.

אישה אחת הייתה גרה בשכנותם של משפחת אביחצירא. היא הייתה מייצרת את ה'מאחיה', ושם טוב יצא לפניה. ביום מן הימים החל נפגם טעמו של המאחיה ללא כל סיבה ואנשים חדלו לרכוש את המשקה. בראותה כן, קיבלה על עצמה האישה לנדב כד משקה לרבי יצחק אבוחצירא, שהיה ידוע בשתיית המשקה.

אך מה תעשה, ואין גישה לעלית הגג? חשבה ומצאה פיתרון, היא העבירה לו דרך חלונה, שהיה סמוך לחלוננו כד מלא ב'מאחיה'. אמר לה הצדיק: "אם תרצי, שישבו טעמו הטוב של המאחיה, שלחי לי כל יום כד". וכך מדי יום ביומו היה משאיר את הכד הריק של היום הקודם, והיה נוטל כד חדש, שבו המשקה המבוקש. ואכן טעמו של המאחיה חזר כתיקונו, וגם משאלתו של הצדיק, לשתות כל יום 'מאחיה' ולייחד תיקונים התמלאה. רק לאחר זמן התגלה הדבר לבני המשפחה הנדהמים, ומכאן הבינו, כי יד ה' בדבר ולא מנעוהו עוד מכך.

(יש לברר את מנהגו של רבינו בשתיית הערק, שכן מאחר שהתנזר מתענוגות העולם הזה והרבה בסיגופים ותעניות - אם כן, מה יש בשתיית הערק? וכן מצאנו אצל גדולי משפחת אביחצירא, כי הרבו בשתיית המאחיה. על כך הסביר המקובל המלובן הצדיק רבינו ישראל (הידוע בכינוי ה'בבא סאלי' צוק"ל) כי "ערק" ראשי תיבות- **ק'בל ר'ינת ע'מך**, ועל ידי שתייתו מיחדים ייחודים גדולים וקדושים ומחברים את השכינה הקדושה עם הקב"ה, ולכן הם הרבו בכך.





**רבי יצחק אביחצירא זצ"ל:** נולד בבו דניב במחוז תפילת שבמרוקו בשנת ה'תרל"ו (1876). נודע משחר ילדותו כעילוי ובעל כשרון רב. נודע גם כבעל מופת ובמעשי ניסים, והעריצהו היהודים והגוים כאחד. פעל רבות למען יהודי מרוקו ובמיוחד למען ישיבתו של אביו. נדד רבות ממקום למקום כדרכו בקודש לצורך גיוס כספים. **גאון בנגלה ובנסתר. מלומד בניסים.**

העיד עליו אביו הקדוש, כי התעברה ברבינו (בנו) **ניצוץ מנשמת המקובל הצדיק רבינו יצחק לוריא אשכנזי (האריז"ל)**. לא לחינם כאשר גדל רבינו, נמשכה נפשו ללימוד הנסתר, ועוד בצעירותו גילה בקיאות גדולה בתורת הקבלה ובי"ע החיים ובשמונת השערים של רבינו האריז"ל. הרבה בסיגופים ותעניות. נהג להסתגר בחדרו בעליית הגג ולהגות בתורה ויראת שמים מתוך הסתפקות במועט. **נרצח ע"י מוסלמי ב-י"ד שבט ה'תרע"ב (1912) בהיותו בן שלושים ושש שנים בלבד!** ציונו על יד כפר תולאל. יום פטירתו, הוא יום עליה המוני. רבים עולים לציונו וזוכים לראות ישועות. לא רק יהודים, אלא אף גויים מעריכים את גדולת קדושתו, הם מאמינים, כי הוא איש צדיק בעל מופתים, ואף מינו שומר קבוע שניצב בסמוך לציונו.

**אביו: הצדיק ר' יעקב זצ"ל. מספריו: יתולדות יצחק.**

רבינו הגיע באחת מנסיעותיו הרבות דניב. מטרתו הייתה להתרים את אנשי המקום לטובת הישיבה. כשיצא מהעיר אירע מקרה מוזר שהפתיע את התושבים. בדרך כלל הרב לא יוצא למסעות בימי שישי. והנה, פונה אליהם ר' יצחק ואמר שהוא רוצה להגיע למקום בשם בראקה (הסמוכה לתולאל), תמהו הנוכחים: **"מדוע רוצה כבוד הרב להגיע למקום שהוא ידוע כמקום זר ליהודים ורבות בו הסכנות, ובוודאי שלא ימצא שם יהודי אחד?"**. למרות שאלותיהם לא השיב להם דבר, ועמד על שלו.

יצא ר' יצחק עם שיירה שעברה דרך המקום. אחרי נסיעה ממושכת נפרד מאליהם ויצא לדרכו. לא עבר זמן רב ובדרכו פגע בו מוסלמי אכזרי וצעק לעברו שהוא יהרוג אותו! רבינו לא נבהל ממנו ושם ביטחוננו בה', "אתה יודע, קח את הפרדות ואת הכסף ואל תהרוג אותי" אמר. אבל המוסלמי שהיה צמא לדם יהודי לא התרצה בכך, הוא הוציא חרב ושלף אותו לעברו של הרב ואמר: **"אפילו אם תיתן לי כל הון שבעולם אני אהרוג אותך"**, ביקש הרב מהמוסלמי שיאפשר לקרוא קריאת שמע קודם שיעשה את מעשהו, **קרא הרב קריאת שמע ובסיומה רצח המוסלמי את רבינו שנהרג על קידוש ה' ונשמתו הטהורה עלתה לשמי מרום**. אחרי מותו היה מובן לכל, מדוע רבינו ביקש להגיע לעיר בראקה. יהודי תולאל קברו אותו בבית החיים בעיר.

**פ**עם אחת נסע רבינו עם שמשו לעיירות במחוז מראכש, לצורך גיוס כספים להחזקת לומדי התורה. כשהגיע לאחד הכפרים שבו היה גר גביר שהיה רגיל לקבל את פני הרב משום מה הפעם, הגביר, לא יצא להקביל את פני הרב. אחדים מבני העיר יצאו לקבל את פני הרב אך הגביר בלט בהעדרו.

כיוון שהרב לא ראה את הגביר, החליט ללכת לביתו ולברר את פשר סיבת אי בואו שמא קרה לו דבר מה. הרב הגיע לביתו ונכנס פנימה עם הקהל שהקביל את פניו. **נכנסו לביתו ומצאו את בעל הבית כשהוא מתחבא באחד מחדרי הבית**. שאל הרב את בעל הבית: "מה קרה?". העשיר ענה: "הערבי השליט של הכפר הטיל עלי לתת לו ממון בסכום עצום ואין לי מאין לתת לו את הכסף הנדרש", והוסיף, "על אף היותי אדם עשיר, איני יכול לגייס את כל הסכום הנדרש על ידי, ואני יודע שהלילה הוא יהרוג אותי אם אני לא אכין לו את כל סכום הכסף".

שאל רבינו בתמיהה: "וכי החדר יציל אותך? הרי אם ירצה להרוג אותך הוא יעשה זאת גם בחדר. אם כן, מדוע אתה מתחבא? צא מהחדר". העשיר שהאמין ברב בכל כוחו יצא מהחדר. אמר הרב לבעל הבית: "מרגע זה התנהג כדרכך ועשה כל מה שאתה רגיל לעשות. אל תדאג כלל ויהיה בסדר". "מה יהיה בסדר?" שאל. אמר לו: "אני אומר לך שיהיה בסדר". חלפו דקות מספר ולבית העשיר הגיעו בני העיירה עם מאכלים ומשקים בידיהם כדי להיות במחיצת הרב ולשמוח עימו.

לאחר תפילת מנחה שאל הרב: "האם יש לכם תוקע טוב בעיירה?". ענה אחד מהאנשים שנכח במקום: "אני תוקע טוב". אמר לו: "אם כן, לך והבא שופר לכאן". חלפו דקות והלה הביא שופר. כשראה אותו הרב, אמר לו: "עמוד לידי". בא ועמד לידו. אמר הרב: "כשאני אומר לך לתקוע- תקע". אמר הרב לתוקע: "תקע". **החל התוקע לתקוע אך הוא לא הצליח להשמיע אפילו קול אחד**. בראות הרב כי התוקע אינו מצליח לתקוע, אמר בתמיהה: "לגוי הזה יש כל כך הרבה חיים ארוכים?". פנה לתוקע ואמר: "תן לי את השופר". נתן התוקע לרב את השופר, תקע הרב ואמר לנוכחים בסיום התקיעה: **"הכל בסדר, גמרנו, המשיכו בשמחה שלכם"**.

בסביבות השעה 21:00 כאשר הרב עדיין שהה בבית, בא ערבי שהיה ידידו ומכירו של בעל הבית, ונקש על דלת. הנוכחים חשבו, כי זה העריץ שבא לקחת את הכסף. **אולם היות והרב אמר שיהיה בסדר- לא חששו ופתחו את הדלת**. הגוי נכנס פנימה, ניגש לבעל הבית ואמר: "נס גדול אירע עימך. העריץ ישב עם אנשים בחדרו וסיפר על הכסף הרב האמור להגיע אליו. לפתע נשמע קול ירי וכדור פגע בו והוא נפל מת על הרצפה. המולה רבה פרצה בחדר- אולם לא ניתן היה להבחין מהיכן הגיע הכדור". על פי תיאור הגוי, ירי הכדור היה במדויק בזמן שהרב תקע בשופר. בהישמע דבר מותו של העריץ וגודל הנס שאירע, החלה במקום שמחה רבתי שנמשכה שלושה ימים, במהלך גייס הרב כספים לטובת לומדי תורה בעיר מגוריו שבמחוז תפילת.



האדמו"ר הרב יחיאל דנציגר מאלכסנדר המכונה 'האדמו"ר הזקן' זצ"ל- נולד בשנת ה'תקפ"ח (1828) בעיר גריצא. מכל ילדי אביו נותרו רק רבינו ואחותו. כאשר לקח אותו אביו לר' יצחק מווארק, כדי שיאציל ברכתו עליו, ביקש מאביו להשאיר אותו אצלו. שנה לאחר נישואיו ציווה עליו ר' יצחק מווארק לעבור לגור בבית חמיו רבי דוד, בעיר פשיסחא. שם עלה ונתעלה בבית מדרשו של היהודי הק' מפשיסחא. היה ישן שעות ספורות רק כדי לשמור על בריאותו הרופפת. בלילות החורף הארוכים נהג לשים את רגליו בקערת מים קרים כדי לא להירדם. למדנותו וגאונותו היו לשם דבר בכל רחבי פולין כ'עילוי מגריצא', וכבר בהגיעו לגיל שבע עשרה מונה לשמש אב"ד בעיר טורצ'ין. לאחר מכן עבר לכהן בעיר גריצא, משם שימש כאב"ד פילץ.



בשנת ה'תרל"ו (1876) לאחר פטירת ר' בריש מביאלה ביקשו החסידים למנותו כאדמו"ר עליהם. בתחילה סירב ולאחר ששלח מכתב לר' יהושע מקוטנא ולר' חיים אלעזר ואקס, ושאל, האם על פי דין תורה חייב הוא לקבל על עצמו אדמו"רות או שרשאי לסרב - השיבוהו, שאם ראוי הוא להורות את דבר ה' ואינו עושה - הרי זה עוון חמור. אז בטלה דעתו והסכים לקבל את האדמו"רות. הכתרתו הייתה בעיר פילץ שם כיהן כרב, לאחר מכן עבר לכהן כרב ואב"ד בעיר אלכסנדר הסמוכה ללודז' שם שימש כאדמו"ר הראשון מאלכסנדר במשך 18 שנים.



ידוע היה בטוהר מידותיו. ענוותן מופלא. נכדו ר' יהודה משה מאלכסנדר כתב שסבו האמין שחסידי וורקא מינוהו לאדמו"ר, רק בגלל שרצו אדם גרוע ביותר, שלא יחשוב, שהוא בר מעלה. רבים פנו אליו ונושעו. בעל רוח-הקודש. נפטר בי"ד בשבט ה'תרנ"ד (1894). חי כ-66 שנים. בנו, ר' ירחמיאל ישראל יצחק (בעל 'ישמח ישראל') מילא את מקומו.

**אביו:** ר' שרגא פייבל מגריצא (בן הצדיק ר' צבי הירש אשר כל ימיו עסק בתורה, פדה שבויים והשיא יתומות). **אימו:** מרת מלכה. **אשתו:** מרת רויזא מינדל (בת ר' דוד יעזיפאוסקי מפשיסחא, מתלמידי ר' שלמה ליב מלענטשנא). **מרבותיו:** ר' יצחק מווארק, ר' מרדכי מנחם מווארק ('הצדיק השותק'), ר' דוד מביאלה. **ילדיו:** האדמו"ר ירחמיאל ישראל יצחק (מח"ס 'ישמח ישראל'), האדמו"ר ר' שמואל צבי (מח"ס 'תפארת שמואל'), ר' בצלאל יאיר מלודז'. **חתניו:** ר' בצלאל דמבינסקי, ר' אלעזר ליפשיץ ור' ישעיה מפשדבורז'-קאליש.

**אל** האדמו"ר רבי יחיאל מאלכסנדר היו מגיעים בחורים בגיל גיוס, שחששו מאוד מהגיוס לצבא הפולני, וביקשו ממנו שיברך אותם שלא יצטרכו להתגייס. לאחד הבחורים מן העיר ביאלה, הורה הרבי שאם ברצונו להשתחרר מהצבא, הוא מציע לו ללמוד סדר טהרות בעיון. הבחור ציית להוראה, וקיים את דברי האדמו"ר, והחל ללמוד טהרות. למרות זאת גויס הבחור לצבא, אבל בהיותו חסיד אמתי, האמין באמונה שלימה בעצתו ובברכתו של הרבי, והמשיך לעסוק במשניות טהרות בעיון.

כבר בימים הראשונים לגיוסו, מצא הבחור חן בעיני המפקדים, ואחד הגנרלים מינה אותו למזכירו האישי. בלילות, בתום עבודתו בלשכת המפקד, המשיך הבחור להגות בלימודו, כמצוות הרבי. פעם, בעת שעסק בלימוד המשניות, נכנס המפקד לחדרו של הבחור, ותפס אותו 'על חם' באמצע הלימוד. הבחור היה בטוח, שהגיע סופו.

להיתפס בלימוד משניות, ועוד על ידי הגנרל בעצמו?! – הלא אין 'עוון פלילי' גדול מזה! אבל הגנרל הרגיע את הבחור, ואמר לו בלחש: "אל תיבהל, גם אני יהודי כמך, וכיוון שאני רואה, שאתה לומד משניות טהרות, אגלה לך, שכשלמדתי בפעם האחרונה את המשניות הללו, נשארתי בקושיה, וברצוני, שתבאר לי את הדברים..."

הבחור לא האמין למשמע אוזניו, אבל כשראה, שהגנרל מדבר ברצינות, האזין לקושייתו, ואף ביאר לו את המשנה בטוב טעם ודעת. הגנרל התעניין מאיזו עיר הגיע הבחור, ומשמע שמצאו מהעיר ביאלה, המשיך להתעניין בשמות הוריו והורי-הוריו. כשמע את שמו של הסבא, התכרכמו פניו, והוא פנה ואמר לבחור: "אתה יודע, מה עשה לי סבא שלך? אני הייתי בחור יתום, וכשהסבא שלך שמע, שמתכוונים לגייס את אחד מנכדיו לצבא. פעל אצל הממונים, שישלחו אותי במקומו, וכך יוצא, שכל מה שאני נמצא כאן בצבא, במקום הנידח הזה, זה בגללו! אם הייתי רוצה, הייתי נוקם בך עכשיו את נקמתי, אבל כיוון שהסברת לי כל כך יפה את דברי המשנה, הנני מודיע, שאני מוחל לסבא שלך על חטאו במחילה גמורה, ואתה – משוחרר לגמרי מן הצבא, ברגע זה".

עכשיו הבין הבחור, מדוע אמר לו הרבי מאלכסנדר, שילמד משניות טהרות... כשחזר הבחור אל הרבי, אמר לו האדמו"ר: "כל מה שלמדת טהרות, וכל הליכתך לצבא, היה כדי שתשמע מפיו, שהוא מוחל לסבך בלב שלם..."

**ב**אחד הימים בא לפילץ שליח מארץ ישראל לאסוף כספים, וצירף אליו איש נכבד מחשובי העיר, שילך עימו בין אחיו הנגידיים לאסוף מעות עבור יהודי ארץ ישראל. כשהגיעו אל רבינו זיע"א, סיפר לו תושב העיר החשוב, כי הוא הולך עם שד"ר, שהגיע מארץ ישראל לאסוף כספים עבור הישיבה בארץ הקודש.

פנה הרבי זיע"ע לאחוריו לראות את האיש, שהגיע מארץ ישראל, ומיד הסב פניו הקדושות אחרנית, באומרו: "הלא הוא ערל!". נכנסו הדברים באוזני תושב העיר, ותיכף כפת את אותו אדם, אשר הודה לאחר חקירה ודרישה, כי התחפש ליהודי ורצה להשיג באמצעות הונאה זו ממון רב.



**המקובל הרב דניאל פריש זצ"ל** - נולד ב-ז' שבת ה'תרצ"ה (1935) בעיירה נאנאש שבהונגריה. בגיל שלוש, נפטרה עליו אמו, ואביו נישא בשנית למרת פראדל. בהיותו כבן תשע שנים, פרצה השואה, ואביו נלקח בעל כורחו לשרת בשדה הקרב. עוד בילדותו ניכר כי לגדולות נועד ובעוד שחבריו יצאו לשחק, רבינו העדיף ללמוד משניות ובהשתפכות הנפש בתפילה. בזמן השואה האיומה וגם הוא נלקח למחנות מאוטהאוזן ואושוויץ בהיותו יחיד. שם התרחשו עימו ניסים עצומים ממש, בגדר שלמעלה מדרך הטבע, כאשר לא פעם כבר נחשב בין המתים.

לאחר השואה נשאר באירופה ולמד בישיבת ערלו ובשנת ה'תשי"א (1952) עלה לישראל. עוד מימי צעירותו התעמק בנגלה ובנסתר. בשנת ה'תשט"ו (1955) לימד במרתף ומאז סבל מדלקת פרקים. בעודו בן עשרים ושבע שנים כבר רשם במחברותיו פירוש לספר יצירה. כנגד כל ספר קודש, שהכניס בלבו הוסיף וגזר על עצמו גדרים וסייגים להתרחק מהמידות הרעות המפסידות את הדבקות. את הכל קיים בהצנע לכת אלא שנתפס 'בקלקלתו', בעת שקיים בעצמו פעם אחת כשעשה גלגולי שלג.

רוב שעות היממה עסק בתורת הזוהר הקדוש. הפרעות רבות תקפו את רבינו בעת שעסק בחיבורו 'מתוק מדבש' (22 כרכים על הזוהר הקדוש): תאונת דרכים, התמוטטות, חולשות קשות. כל אלו לא מנעו ממנו להמשיך ולכתוב. מסר שיעורים בביהמ"ד למקובלים של מוסדות משכן בנימין 'אנשי מעמד', בישיבת המקובלים 'שער שמים' ובכולל 'אוצרות חיים' שהקים ללימוד תורת האריז"ל. שימש כמשפיע בחסידות 'תולדות אהרון'. בשנת ה'תשנ"ז (1996) בעקבות פטירת האדמו"ר ר' אברהם יצחק קאהן, פוצלה החסידות ורבינו עבר לחסידות 'תולדות אברהם יצחק', שם שימש כמשפיע. **האיר פנים לכל אדם. גאון בנגלה ובנסתר. ביתו היה פתוח לאורחים ורבים אכלו על שולחנו מדי שבת. כשביקשו לדעת מתי יש לרב זמן פנוי, השיב תמיד: "עכשיו!" והוא ישב, קיבל פתקים ועזר לרבים. בעל רוח-הקודש.** נפטר ב-י"ד שבט ה'תשס"ה (2005). חי 70 שנים בדיוק מיום הברית. ציונו בהר-הזיתים בירושלים בחלקת הגה"צ ר' אהרון ראטה.



**אביו:** ר' נפתלי הירצקא. **אימו:** מרת שרה. **מרבתי:** הגאונים ר' יוחנן סופר (האדמו"ר מערלוי), ר' אברהם יצחק קאהן (האדמו"ר מתולדות אהרון). **חברותי:** הגאונים המקובלים ר' שלמה ברנסדורפר, ר' יעקב הילל, ר' דוד בצרי ור' יוסף ליברמן. **מתלמידי:** חתנו, ר' יצחק כהן. **מספרי:** **ימתוק מדבש** - פירוש על ספר הזוהר, אוצרות חיים, שער הגלגולים, שער הכוונות והגדה של פסח **יימי הבחורות** - כניסה לחיי תורה ומצוות **יום החופה לחתן** - הנהגות על פי הסוד והחסידות **יום החופה לכלה** - הדרכה לחתונה ולחיי הנישואין **יוספרתם לכם** - ספירת העומר **קדושה וצניעות** - הדרכה לזוגות **שמירת המחשבה** - עצות וסגולות לשמירת המחשבה **ישערי זוהר** - הדרכה הבאים לתורת הנסתר **בעל מתוק מדבש** - סיפור חייו של רבינו.

**ב**בית קטן בעיר נאנאש שבהונגריה, התגורר הצדיק ר' דניאל פאלאטשעק זצ"ל. בוקר אחד, קרא לאשת נכדו ר' נפתלי הירצקא, ואמר לה משהו בסוד ונפרד ממנה. הנכדה שבה לביתה ולא הסכימה לגלות לאיש, מה לחש לה הסב. לא עברו ימים מרובים, והסבא הסתלק מהעולם בפתע פתאום. העיירה נאנאש התאבלה קשות על האיש שעבד את קונו מאז ומעולם.

אחר ההלוויה פתחה הנכדה את סגור ליבה ושחה לבני משפחתה את הסוד הנורא: אותו בוקר קרא לי הסבא ואמר לי כדברים הללו: "חיי עלי אדמות עומדים לקראת סיומם. בעוד מספר חודשים אאלץ להיפרד מכם לעולם שכולו טוב. באותו פרק תלדי בן בעל נשמה גבוהה שיאיר את עיניהם וליבם של ישראל! בקשתי ממך, שתעניקי לבנך את שמי 'דניאל' ויהיה זה עבורו טובה גדולה!". לא רציתי להאמין לדברים, סיימה בבכי, ולכן לא רציתי לגלות את דבריו. אבל עיניכם רואות כי התקיימה נבואתו הראשונה. עתה נמתין לנבואתו האחרונה...

**ה**האדמו"ר ר' אברהם יצחק קאהן מתולדות אהרון סיפר כי בכל עת ששאל את רבינו על מקומה של איזה גמרא, היה שולף את המקור כלאחר יד, בציון הדף והעמוד בדיוקנות. כאשר שאל אותו האדמו"ר: "הרי אתה מתעסק בקבלה, כיצד אתה בקי גם בנגלה?", השיב: "לעיסוק בקבלה קדמו שנים רבות של לימוד בנגלה מתוך צער, יסורים וחיי דחק לאין שיעור. לימודים כאלה לא נשכחים במהרה!". וכן העיד המקובל ר' יעקב הילל: "למדתי עם רבינו במשך שנים-עשרה שנים, ומעולם לא קרה שנחסר מזכרונו מאמר כלשהו בש"ס".

**ב**ספר 'קול רוחות הצדיקים' מביא בשל ר' אהרון חגאני שהיה מבאי ביתו של הרב עובדות כי הצדיק ניחן ברוח-הקודש: בפעם הראשונה כשהכרתי את הצדיק, נכנסתי אליו והוא שאל לשמי. עניתי לו, ששמי אהרון. אבל הצדיק אמר שזה לא שמי. השבתי, כי אכן כשנולדתי קראו לי בשם 'מרכי' ובעקבות בעיה מסוימת התייעצתי עם רבנים והם יעצו לי להחליף את השם לאהרון. הרב שאל אותי: "האם עלית לתורה כדי לשנות את השם?" ועניתי שלא. אז השיב לי כי כל זמן שלא אעשה את שינוי השם בעליה לתורה, אין בכך כלום. (כמובן במקרה של עקירת השם לגמרי יש צורך גם בהתערבות מקובל גדול, שיועד לטפל במקרים כאלו בנוסף לעלייה לתורה).

**ע**וד מספר ר' אהרון חגאני: באחד הבקרים נסעתי אל הרב עם עוד שני חברים שלי. נכנסתי לצדיק, כאשר שני החברים המתינו מחוץ לבית כאשר אין כל אפשרות לראות מי בחוץ. ברגע שדרכתי על מפתן הדלת, אמר הצדיק: "שגם שני החברים, שבאו איתך יכנסו!". במקרה אחר נכנסתי עם חברי ר' יצחק מספי בערב. כשיצאנו, הוסיף רבינו מספר פסוקים לשמירה וליווה אותנו. הדבר היה מוזר, שכן מעולם לא אמר לנו כדברים הללו. בהמשך כשנסעו ברכב ניצלו מתאונת דרכים. (מעובד מתוך 'קול רוחות הצדיקים')

הרה"ג הצדיק ינון חורי זצ"ל: נולד ב-כ"ד כסלו ה'תרפ"ו (1926) בתוניס. כשהיה בן ארבע שנים בלבד נשלח ללמוד בג'רבה. בצעירותו דרש בביה"כ הגדול של ג'רבה. מגיל שש-עשרה לימד תורה לתלמידים. מעולם לא השתמש באלימות, כפי שנהגו מלמדים אחרים באותה תקופה. בגיל 18 התחתן. כשנשאלה האם ממה יתפרנסו ענתה בנחישות: "אני מוכנה למכור את כל התכשיטים שלי, ובלבד שבתי תתחתן עם רבי ינון".

צדיק נסתר. מגדולי הדור. גמל חסד עם כל אדם. אהב את הזולת ועשה הכל למען הזולת. זכה לגילוי אליהו הנביא. ענוותן עצום. אביו, ר' חיים הוציא קובץ חידושים של בנו ללא ידיעתו. והתכוון להוציא קובץ נוסף (שהיה באמצע ההדפסה). אולם לאחר שהבן התחנך בדמעות שלא יעשה כן ויתר ולא הוציא קובץ חידושים נוסף.

כשהיה בן 24, לאחר פטירת ר' כלפון הכהן (רבה של ג'רבה), שלח ר' רחמים חויתה הכהן, שליחים אליו כדי שיתמנה לדיין. אך הוא סירב ואמר: "יש כאן טעות. וכי חסרים רבנים בג'רבה?! הרי ג'רבה מלאה תלמידי חכמים. אני אינני מתאים". בצניעותו שימש כמורה בביה"ס 'שאר ישוב' ולאחר מכן כר"מ בישיבת 'כסא רחמים'. ייסד את הכולל 'גבעת חיים' בגבעתיים. נפטר בליל שבת קודש, ט"ו בשבט ה'תשס"ד (2004). חי כ-78 שנים. ציונו בבני-ברק.

**אביו:** ר' חיים (רב ראשי ודיין בגאבס). **אמו:** מרת סעדונה. **רעייתו:** מרת מזיאנה לבית טרבלסי. **מילדיו:** ר' שושן. **רבותיו:** ר' רחמים חי חויתה הכהן, ר' יוסף (1010) הכהן ור' רפאל כדיר צבאן (רבה של נתיבות וחבר מועצת הרבנות הראשית לישראל).

להלן סיפורים מופלאים שרובם הובאו בספר 'שמש ינון' שכתב בנו של הרב, שושן חורי. ויש בהם כדי ללמדנו מעט מן המעט על אדם דגול זה. רבינו סירב להנות מאף אדם, ולא חפץ לקבל טובת הנאה בשל מעמדו. אף בשמים עזרו לו, שלא לקבל את אותן טובות. באחד הימים חפץ רבינו להזמין ארוון, הוא קרא לנגר על מנת לשטוח בפניו את בקשתו, כאשר הגיע הנגר, פנה אליו רבינו בזו הלשון: "אני מתרה בך", אמר רבנו, "תן לי מחיר אמיתי ולא מחיר מוזל!" הנגר שהכיר את מעלת כבודו של רבינו נקב בסכום של שלוש מאות שקלים לבצוע הארוון ולהרכבתו בבית הרב. העסקה נחתמה, והארוון הוצב במקומו זמן קצר לאחר מכן.

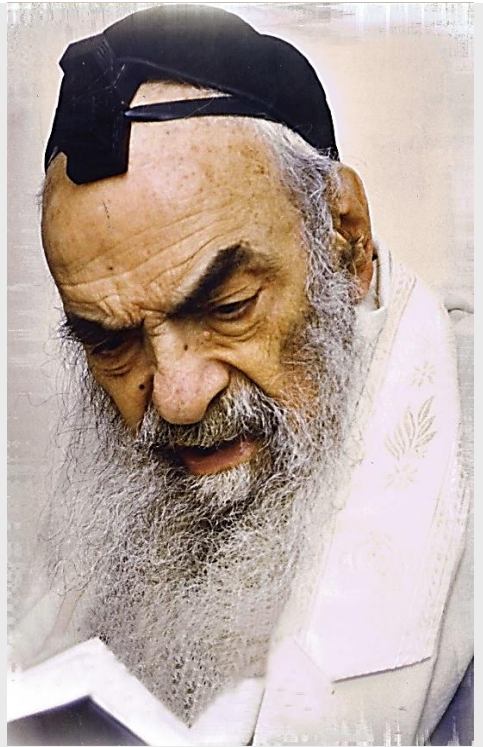
כעבור מספר ימים שב רבינו לביתו, וגילה שאנשים זרים פקדו את ביתו, בהעדרו, ונטלו עמם ארבע מאות שקלים, שהיו שמורים בארון החדש, ואותם שמר רבינו לעת הצורך. רבינו לא איבד את עשתונותו, הוא התיישב בכיסאו בנחת רוח וביקש לקרא לנגר. כאשר הגיע אליו הנגר אמר לו רבנו: "עכשיו אני יודע את מחירו האמיתי של הארוון, ואילו היית נוקב מחיר האמיתי בהתחלה, היית מרוויח עוד ארבע מאות שקלים שהם שכרך". הנגר נדהם למשמע אוזניו, הוא ביקש מיד את מחילת הרב, והודה בפה מלא, שאכן מחירו האמיתי של הארוון הוא שבע מאות שקלים ולא שלוש מאות שקלים כפי שנקב בתחילה. מובן, שרבנו השלים מיד את החסר.

לרגל אירוע משפחתי יצאה הרבנית לבאר שבע, נהגו של רבינו התכוון לקחתה למחוז חפצה ברכבו הפרטי מסוג מסוים דקות ספורות לפני היציאה, ביקש רבנו להחליף את הרכב לרכב אמריקאי אחר הידוע בחוזקו. בקשתו נתמלאה, אך על פי שלא הובנה. הרבנית יצאה לדרכה, ושעה קלה לאחר מכן צלצל הטלפון בביתו של רבנו. שמשו הרים את השפופרת, ומצדה השני נשמע הנהג כשהוא מבוהל, וכך סיפר: "סמוך לבאר שבע התנגש מאחוריו רכב מסוג הונדה, בעצמה רבה, בחסדי שמים אין נפגעים, וגם לרכב לא נגרם נזק, בזכות חוזקו של הרכב האמריקאי", עתה הובנה בקשתו של הצדיק.

אחד מעמיתיו של רבינו היה הגאון הצדיק הרב שמעון חירארי זצ"ל, וכך סח הרב: "רבינו היה מתענה לפני בוראו ונושא את תפילותיו למען עם ישראל, הצרות הפוקדות את אחינו בני ישראל העיקו עליו מאד, וכך מידי פעם, העתיר רבינו, לריבונו של עולם וביקש את ביטול הגזרות הניתכות על עמו. פעם", המשיך לספר, "צם רבינו במשך 40 יום, ונודע לי, שזכה לגילוי אליהו".

צדקתו של רבינו נודעה לרבים, ורבים נושעו מתפילותיו. סח מרן ראש הישיבה הגאון רבינו מאיר מאזוז שליט"א: "רעייתי חלתה, ומצבה היה קשה, בצר לי פניתי אל רבינו וביקשתי את ברכתו. מובן, שרבנו התפלל בעד אשתי, ואני חשתי צורך לתרום לכולל "גבעת חיים", הגשתי לרבנו את תרומתי והוא כתב לי קבלה והוסיף את המילים רפואה שלמה, אולם את המילה רפואה כתב בלי ו', רק לאחר שש שנים, כשנפטרה רעייתי, הבנתי, שרבנו ידע על זה כך כבר אז".

ענוותנותו הייתה מופלאה, ומעולם לא רגז על אדם. הוא נהג כלפי התלמידים בחיבה, ונמנע מלהעיר להם בצורה ישירה. פעם אחת הניח תלמיד חצוף במיוחד את רגליו על השולחן מול הרב, כדי להרגיז אותו. הרב לא התרגז ואמר לו: "כל הכבוד, אתה מקיים את מה שציוו חז"ל 'חייב אדם להקביל פני רבו ברגל' (כשהכוונה המקורית היא כמובן לשלושת הרגלים).





הרה"ג הצדיק ינון חורי זצ"ל: נולד ב-כ"ד כסלו ה'תרפ"ו (1926) בתוניס. כשהיה בן ארבע שנים בלבד נשלח ללמוד בג'רבה. בצעירותו דרש בביה"כ הגדול של ג'רבה. מגיל שש-עשרה לימד תורה לתלמידים. מעולם לא השתמש בלימות, כפי שנהגו מלמדים אחרים באותה תקופה. בגיל 18 התחתן. כשנשאלה האם ממה יתפרנסו ענתה בנחישות: "אני מוכנה למכור את כל התכשיטים שלי, ובלבד שבתתי תתחתן עם רבי ינון".

צדיק נסתר. מגדולי הדור. גמל חסד עם כל אדם. אהב את הזולת ועשה הכל למען הזולת. זכה לגילוי אליהו הנביא. ענוותן עצום. אביו, ר' חיים הוציא קובץ חידושים של בנו ללא ידיעתו. והתכוון להוציא קובץ נוסף (שהיה באמצע ההדפסה). אולם לאחר שהבן התחנך בדמעות שלא יעשה כן ויתר ולא הוציא קובץ חידושים נוסף.

כשהיה בן 24, לאחר פטירת ר' כלפון הכהן (רבה של ג'רבה), שלח ר' רחמים חויתה הכהן, שליחים אליו כדי שיתמנה לדיין. אך הוא סירב ואמר: "יש כאן טעות. וכי חסרים רבנים בג'רבה?! הרי ג'רבה מלאה תלמידי חכמים. אני אינני מתאים". בצניעותו שימש כמורה בביה"ס 'שאר ישוב' ולאחר מכן כר"מ בשיבת 'כסא רחמים'. ייסד את הכולל 'גבעת חיים' בגבעתיים. נפטר בליל שבת קודש, ט"ו בשבט ה'תשס"ד (2004). חי כ-78 שנים. ציונו בבני-ברק.

**אביו:** ר' חיים (רב ראשי ודיין בגאבס). **אמו:** מרת סעדונה. **רעייתו:** מרת מזיאנה לבית טרבלסי. **מילדיו:** ר' שושן. **רבתינו:** ר' רחמים חי חויתה הכהן, ר' יוסף (1010) הכהן ור' רפאל כדיר צבאן (רבה של נתיבות וחבר מועצת הרבנות הראשית לישראל).

להלן סיפורים מופלאים שרובם הובאו בספר 'שמש ינון' שכתב בנו של הרב, שושן חורי. ויש בהם כדי ללמדנו מעט מן המעט על אדם דגול זה. הקפדתו המופלגת בדיני ממונות. כשתלמידים היו מפריעים בשיעור, היה הרב ינון מביט בשעונו ובודק כמה זמן התבזבז. לאחר השיעור היה משלים את הדקות החסרות, כשהוא מסביר לתלמידים שהוא מקבל משכורת עבור מכסה מסוימת של זמן, ועליו למלא את המכסה.

הקפיד שלא לתלות קישוטים בכיתה בזמן השיעור. פעם ביקש מבנו שושן לעזור לו בתליית הקישוטים בשעות הערב. כשנכנסו לכיתה הזהיר הרב ינון את בנו שלא ידליק את האור, "כי שכחתי לבקש רשות מהמנהל". לשאלת הבן, כיצד יתלו את הקישוטים, השיב האב בחיור: "הבאתי איתי נרות וגפרורים". כך הם עבדו במשך שעותיים וחצי לאור נרות.

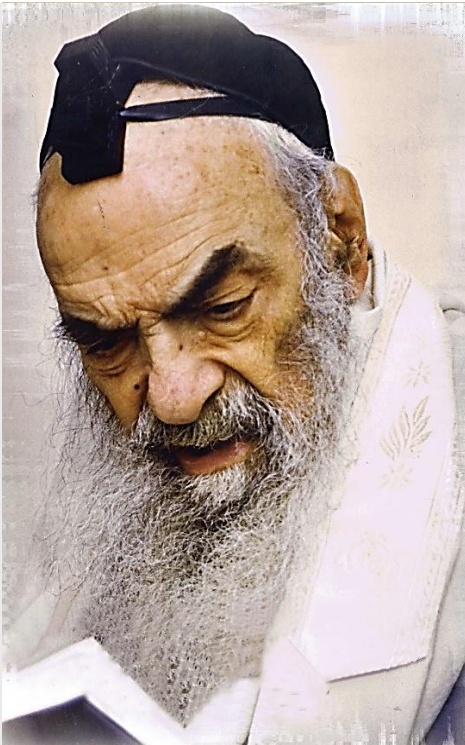
מנהל בית הספר 'שאר ישוב' סיפר ב'שבעה', כי לאחר שנים רבות בהם לא החסיר דקה מהעבודה, ביקש ממנו הרב לצאת לברית מילה בצהריים. לשאלת המנהל מי עושה ברית בצהריים, ענה הרב שהתינוק עדיין בבית הרפואה, ושם לא הסכימו לעשות את הברית בזמן אחר, "ואני חייב להיות שם". כששאל המנהל מדוע הוא חייב להיות שם, השיב שהוא האב. המנהל מספר שגם את הזמן הזה הוא דאג להשלים. עוד סיפר המנהל שהרב לא נהג להגיע בהפסקות לחדר מורים, מחשש שמא לא יגיע לכיתה בזמן הצלוצל בדיוק, ויחסיר דקה מזמן השיעור.

**ספר ר' מ.מ. מצרפת:** "בוקר אחד חשה אשתי כאבים בגרון, היא קבעה תור אצל רופאה וניגשה לבדיקה. תוצאות הבדיקה היו נוראיות, הסתבר, כי אשתי חלתה 'במחלה הידועה' לא עליכם. הבשורה נפלה עלינו כרעם ביום בהיר, מצבה החמיר במהירות, גרונה כאב, היא לא יכלה לאכול ובקושי הצליחה לדבר. בצר לי, פניתי לרבינו, שטחתי לפניו את צרתנו וביקשתי את עזרתו.

על פי בקשתו, העברתי את שפופרת הטלפון לאשתי, ורבינו שאל אותה: "את מאמינה בקדוש ברוך הוא?" אמרה אשתי: "בוודאי". אמר לה רבי ינון: "את מאמינה, שהקדוש ברוך הוא יכול לרפא אותך?" אמרה לו "כן". ושוב חזר רבי ינון על שאלתו, ושוב נענה בחיוב. לבסוף אמר לה: "אל תוסיפי לדבר עכשיו. לך לישון ואל תדאגי". אשתי נרדמה. בבוקר יום המחרת, כאשר הקיצה משנתה, היא לא חשה כאבים, היא הלכה לבדיקה, ושם הודיעו לה בפליאה, כי אין זכר למחלתה...".

בשנת תשמ"ב הלך משה אלמקייס הי"ו מבאר שבע אל הצדיק המלובן הרה"ק רבי ישראל אבוחצירא (ה"בבא סאלי") זיע"א, כדי לקבל ברכה עבור בנו החולה. לשאלת הצדיק: "מניין אתה?" ענה שהוא מבאר שבע. אמר לו ה"בבא סאלי", בהשתוממות: "יש לך בבאר שבע את הרב הקדוש, רבי חיים חורי ואתה בא אליי?! ולא הסכים לטפל בו כלל.

כשימש כר"מ ב'כסא רחמים' הגיעה הקפדתו בדיני ממונות לשיאים חדשים. הוא הקפיד להביא מגבת משלו לשיבה, ולא הסכים להשתמש במגבות הישיבה, מפני שטען, שהוא אינו תלמיד מן המניין, ולכן לא מגיעה לו זכות זו. לאחר ששכח פעם את המגבת שלו, והיא כובסה עם שאר המגבות של הישיבה על חשבון הישיבה, לא התקררה דעתו, עד שלקח את כל המגבות של הישיבה וכיבס אותן בביתו.



הרה"ג הצדיק ינון חורי זצ"ל: נולד ב-כ"ד כסלו ה'תרפ"ו (1926) בתוניס. כשהיה בן ארבע שנים בלבד נשלח ללמוד בג'רבה. בצעירותו דרש בביה"כ הגדול של ג'רבה. מגיל שש-עשרה לימד תורה לתלמידים. מעולם לא השתמש באלימות, כפי שנהגו מלמדים אחרים באותה תקופה. בגיל 18 התחתן. כשנשאלה האם ממה יתפרנסו ענתה בנחישות: "אני מוכנה למכור את כל התכשיטים שלי, ובלבד שבתני תחתן עם רבי ינון".

צדיק נסתר. מגדולי הדור. גמל חסד עם כל אדם. אהב את הזולת ועשה הכל למען הזולת. זכה לגילוי אליהו הנביא. ענוותן עצום. אביו, ר' חיים הוציא קובץ חידושים של בנו ללא ידיעתו. והתכוון להוציא קובץ נוסף (שהיה באמצע ההדפסה). אולם לאחר שהבן התחנן בדמעות שלא יעשה כן ויתר ולא הוציא קובץ חידושים נוסף. כשהיה בן 24, לאחר פטירת ר' כלפון הכהן (רבה של ג'רבה), שלח ר' רחמים חויתה הכהן, שליחים אליו כדי שיתמנה לדיין. אך הוא סירב ואמר: "יש כאן טעות. וכי חסרים רבנים בג'רבה?! הרי ג'רבה מלאה תלמידי חכמים. אני אינני מתאים". בצניעותו שימש כמורה בביה"ס 'שאר ישוב' ולאחר מכן כר"מ בישיבת 'כסא רחמים'. ייסד את הכולל 'גבעת חיים' בגבעתיים. נפטר בליל שבת קודש, ט"ו בשבט ה'תשס"ד (2004). חי כ-78 שנים. ציונו בבני-ברק.

**אביו:** ר' חיים (רב ראשי ודיין בגאבס). **אמו:** מרת סעדונה. **רעייתו:** מרת מזיאנה לבית טרבלסי. **מילדינו:** ר' שושן. **רבותינו:** ר' רחמים חי חויתה הכהן, ר' יוסף (100) הכהן ור' רפאל כדיר צבאן (רבה של נתיבות וחבר מועצת הרבנות הראשית לישראל).

**ביום** בהיר אחד, פסע הרב לאטו, בדרכו למסירת שיעור. לפתע הגיחה מכונית הנהוגה בידי אישה, ופגעה ברבינו. הנהגת נבהלה עד עמקי נשמתה, יצאה מהרכב. היא ראתה את רבינו עומד ליד רכבה וארשת פניו נינוחה. האישה, שהייתה היסטורית, התנצלה עשרות פעמים ושאלה לשלומו. רבינו ענה לה בסובלנות, שאין לה ממה לחשוש והוא חש בטוב. הוא אף ביקש את סליחתה, על שנבהלה כל כך בגללו...

**אולם, לרבנו הייתה בקשה קטנה מהנהגת.** רבינו אמר לה: "שמא תואיל הגברת הנכבדה לנסוע מעט קדימה עם הרכב, מכיוון 'שהגלגל עומד על רגלי'. כאשר נרגעה מעט הנהגת היא ביקשה מרבינו את פרטיו האישיים, היא רצתה לפנות לביטוח ולפצות את רבינו על העוול שגרמה לו. יושרו הפנימי גרמו לרבינו להגיב באופן נחרץ: "מה אשם הביטוח? עוונותיי גרמו זאת".

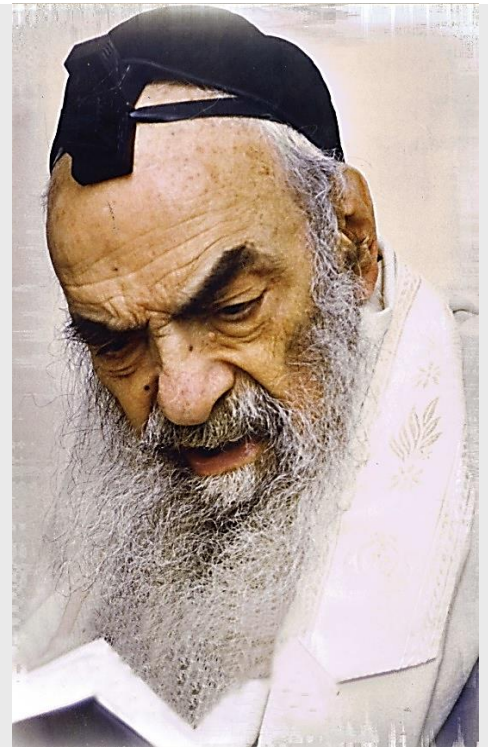
**הרב** התפרנס מעבודתו כמחנך בבתי ספר יסודיים עד שיצא לפנסיה. בצניעותו, הלך ברחוב ללא חליפה ומגבעת, כשלארשו כובע גרב פשוט. בנוסף ביקש מתלמידיו בישיבת 'כיסא רחמים', שבה לימד לאחר שיצא לגמלאות, שלא יעמדו לכבודו, כי זה מצער אותו. תמיד ברח מהכבוד. כשראה שמתחילים לכבד אותו בבית-הכנסת, ברח מיד ממנו ועבר לבית-כנסת אחר.

**אני יודע שזה נשמע מוזר קצת:** יהודי שהתנהל בפשטות כזו, והתלבש כאחד העם, וגר במקום פשוט, והתנהג כמו כולם, והשפיל עצמו לפני כולם, קשה לאדם לשאת בדעתו שמדובר כאן בגדול הדור". את הדברים המופלאים הללו, ועוד רבים אחרים, השמיע הרב הראשי לישראל, הרב שלמה עמאר, בהספד שנשא בהלווייתו של הרב ינון חורי זצ"ל.

יפר מרן הראשון לציון הגאון רבי שלמה עמאר: "בתי למדה בסמינר בבני ברק. ככל אב מודאג שלחתי מכתב לרבינו, ובו ביקשתי ממנו לשאת תפילה על בתי שתזכה לשידוך הגון במהרה. כיומיים לאחר שליחת המכתב, יצאו בנות הסמינר, ובתי בניהן, לתפילה בקברי צדיקים. זמן קצר אחרי היציאה, קיבלתי טלפון מהסמינר ובו הודיעו לי כי נחש ארסי הכיש את בתי, והיא הובהלה לבית החולים. חרדה עצומה הציפה אותי. הייתי חסר אונים ומבלבל, יצאתי מיד לבית החולים, שם הודיעוני, כי פסק ליבה לפעום.

מתוך לחץ עצום הרמתי טלפון לרבי ינון וסחתי בפניו את צרתי. ידעתי, שרק ממנו תבוא ישועת ה', שהרי צדיק זה מתפלל על כלל ישראל בבכיה ובתחנונים ותפלתו אינה חוזרת ריקם. סיפרתי לו בקצרה את המאורעות, רבנו שמע ואמר: "אתמול קיבלתי את מכתבך, וכבר התפללתי על בתך לרפואה שלמה". עמדתי נפעם, והסבתי את תשומת לבו לגבי השידוך, שביקשתי במכתב רבינו ענה לי באורך רוח: "אני יודע. אבל התפללתי גם לרפואה שלמה". ואכן, התרחש הנס לעיני הרופאים ההמומים: "ליבה של בתי החל לפעם וב"ה מצבה הוטב ללא הכר".

**על** זהירותו המופלאה מגזל יעידו סיפורים רבים ומופלאים. כששימש מורה בביה"ס 'שאר ישוב', שכח ספר בכיתה בה לימד. הרב חשש שמא ימצא הספר והמוצא יטרח ויביאו אל ביתו. לכן, יצר קשר עם הישיבה וביקש מאחד הבחורים לקחת את הספר לרשותו, ולמחרת התכוון לבוא ולקחת אותו מהבחור. כאשר נמסר הספר לרבינו, שאל את הבחור: "האם הדלקת או כיבית כשנכנסת להוציא את הספר?" כשענה בחיוב, הוציא מטבע מכיסו, ותרם אותו לכיסוי הוצאות החשמל של אותו ערב.





הגאון רבי שלום מרדכי הכהן שבדרון זצ"ל המכונה המהרש"ם- נולד בזלוטשוב ביום כ"ז בניסן ה'תקצ"ה (1835). כבר משחר ילדותו הצטיין בכשרונותיו העילויים ובהתמדה עצומה. בהתמדתו הגדולה ובחשקו העצום להרוות נפשו בדברי תורה, עלה ונתעלה במהירות על במתי התורה והיראה. אוצרות בלומים של דברי תורה נקלטו במוחו שהיה בבחינת בור סוד שאינו מאבד טיפה. מתמיד גדול, וסיפר על עצמו כי נהג ללמוד שש עשרה שעות ברצפות ולא לישון יותר משלוש וחצי שעות בלילה.



לאחר נישואיו היה סמוך על שולחן חותנו בבילקאמין מספר שנים וגם שם נהג בפרישות גדולה וחסידות במקוואות קרים ובגלגול שלג כמה פעמים במסירות נפש ועוד סיגופים ועינוים ובכל זה לא עברה עליו אף רגע אחד בלי לימוד התורה הקדושה ובפרישות בלילות כימים ולאחר מכן חזר לזלוטשוב מכיוון שלא רצה ליהנות מכתרה של תורה ופנה לעסוק במסחר יין, בקר ועצים כדי לכלכל את ביתו, אך עיקר עסקו היה בלימוד התורה, והמשיך ללמוד באותה התמדה עצומה כבשנים הקודמות. בשנת ה'תרכ"ז (1867) הפסיד את כל רכושו, ונאלץ להזדקק לרבנות. כהונתו הראשונה הייתה בעיירה פוטק. שם החל להתפרסם ברבים כאחד הפוסקים המובהקים. בשנת ה'תרל"א (1870) עבר לכהן ביאזלוביץ, ומשם בשנת ה'תרל"ח (1878) שימש כראב"ד בעיר בוטשאטש. כעבור שנתיים נבחר בהצעת הגאון האדיר רבי יצחק שמעלקיס בעל "בית יצחק" לכהן פאר כאב"ד ברז'אן, שם ייסד ישיבה בשם "תושייה". בעל מידות. ענוותן. גאון בנגלה ובנסתר. מכל פנות העולם הריצו אליו שאלות חמורות וגדולות. נפטר ב-ט"ו בשבט ה'תרע"א (1911). ציונו בברז'אן שבאוקראינה. חי כ-76 שנים.

**אביו:** הגאון ר' משה. **נשותיו:** מרת יענטא (זיווג ראשון- בת הנגיד ר' אברהם יקיר מבילקאמין), מרת גיטל ממונסטרישץ (זיווג שני- בת הגה"ק ר' שמשון מרגליות מזלוזיץ ואלמנת ר' שמואל יצחק שור). **מרבתי:** הגאונים האדמו"רים ר' שלום רוקח מבעלז, ר' יהושע רוקח מבעלז, ר' אברהם צבי מסטרעטין, ר' יצחק אייזיק אייכנשטיין מזידיטשוב, ר' מאיר מפרימישלאן, ר' דוד משה פרידמן מטשארטקוב. **בניו:** הגאון ר' יצחק (אב"ד חאצעמיר בעל 'מנחת יצחק'), ר' צבי הכהן שבדרון. **חתיני:** הגאונים ר' שמעון (אב"ד ברז'אן), ר' יעקב לאנדא (אב"ד טשאטיקוב), ר' שלום רובינשטיין (אב"ד לאנשי). **מספריו:** **ישו"ת מהרש"ם-** למעלה מאלפיים ושלוש מאות תשובות (ששה כרכים) **ידעת תורה-** על ש"ע יורה דעה **גילוי דעת ישו"ת דרכי שלום-** על כללי הש"ס והפוסקים **תכלת מרדכי-** על התורה ודרשות **משפט שלום-** על ש"ע חושן משפט.

**מחזה לא-שגרתו** נראה באולם ביה"ס המקומי בעיירה ברז'אן. קבוצת יהודים התארחו בביה"ס הלא-יהודי, והתקבלה בחמימות אצל המנהל. הם העניקו לו תחרית של ירושלים לאות הזקרה, והוא נשא דברים בהתרגשות וברך את הנוכחים. מאחורי האירוע מסתתר סיפור מופלא, הקשור בקברו של רבינו. סיפור ר' חנוך הכהן שבדרון, מנכדי המהרש"ם: בשנת ה'תש"ן, לאחר פתיחת שערי בריה"מ, התחלתי להתעניין במקום קבורתם של סבי הגדול וזוגתו שנטמנה לידו. התברר שביה"ק נחרב כליל, ולא נותר זכר מהמצבות. עברו שנים. בשנת ה'תש"ס פגשתי את ר' אלימלך שוחט, שעסק באיתור קבריהם של רבותינו. ביקשתי ממנו לעזור באיתור הציון, והוא הבטיח לפעול בנידון.

באותו זמן עסק גם ר' אלחנן הלפרין, רבה של קהילת גולדרס-גרין בלונדון, בחיפוש אחרי קברי אבותיו בברז'אן. בראותו את העזובה במקום החליט כצעד ראשון לגדר את בית-העלמין, לבל יחללוהו התושבים המקומיים. על-פי תצלום אוויר שהשיג התברר שחלק מבית-העלמין נהפך למגרש משחקים של בית-ספר סמוך. הרב שוחט החליט לנסות להחזיר את השטח לתחום בית-העלמין. הוא ידע כי עליו להיערך למערכה משפטית מול העירייה ובית-הספר, שהצלחתה נתונה בספק. הוא בא למקום, לבדוק את השטח ע"פי התרשימים שבידו, והשתדל להסתיר את זהותו, כדי שלא למשוך תשומת-לב. לפתע הגיח מולו נער מקומי ושאל: "אתה מחפש את המשך בית-הקברות?".

הרב נדהם. הנער החל לספר, כי רק לפני כמה שנים סיפחה העירייה את השטח הזה למגרש המשחקים של ביה"ס. "מאז פקדו את ביה"ס צרות רבות", סיפר. "תלמידים רבים חלו במחלות קשות, ואף אירעו שני מקרים של ילדים שפשטו לא קמו בבוקר. האנשים אומרים כי שורה קללה על ביה"ס". הנער הפנה את הרב שוחט למנהל, ואמר כי המנהל יספר לו על כך ביתר פירוט. הרב שוחט עשה כדבריו, ואכן, המנהל קיבל את פניו בחמימות, אישר את הדברים ואף הוסיף בתיאור המקרים המשונים.

המנהל הוסיף, כי פנה מספר פעמים לעירייה בבקשה לקבל שטח חלופי בצד השני של המגרש, אולם זו מסרבת. "אם תתבע את העירייה למשפט, אבוא להעיד לטובתכם", הבטיח. מצויד במידע זה הגיש תביעה משפטית על שימוש באדמת בית-הקברות שלא כחוק. ואכן, גם המנהל התייצב להעיד, ועדותו סייעה לקבלת התביעה. בית-הדין קבע, כי הקרקע תוחזר לבית-הקברות, וביה"ס יקבל קרקע חלופית. הבעיה כעת הייתה לאתר את קבר המהרש"ם במגרש שרובו מכוסה אספלט. בשיחה עם הרב הלפרין מלונדון הזכיר את צוואתו של המהרש"ם, המודפסת בהקדמת ספרו 'תכלת מרדכי', ובה ציין את מקומו המדויק של קברו, כשנה לפני פטירתו.

בספר הדברים היו מפורשים: "אבן מצבה כפי האבן של זוגתי יענטע ע"ה, והמקום הפנוי שבין קברה ובין הכותל דרומית מזרחית במקצוע הנ"ל נשאר עבורי. ויניחו גם לצד מערב פנוי כשיעור קבר, ולא יקברו שם שום איש זר ולא יעשו שום אהול. ואל יכתבו על המצבה תארי כבוד...". נרגשים מסרנו את הדברים לרב שוחט, שבניתיים נבר בארכיונים ממשלתיים והצליח להשיג מפות ותצלומים ברורים ומדויקים, ממראה ביה"ק לפני המלחמה. בתצלומים נראו בבירור שתי מצבות גדולות סמוך לגדר. אולם הבעיה היא שלא נותר זכר מאותה גדר. לאחר מדידות הצליח הרב שוחט, בחסדי ה', לאתר את המקום המשוער. הוא שכן בפנית קרקע, ששימשה בעבר מגרש משחקים! בזהירות החלו בעבודות החפירה, ובמהרה התגלו היסודות של הגדר. מומחים, שסרקו את השטח, איתרו תשתית של שני קברים גדולים לעומת שאר הקברים. התברר כי בצד מערב אין קברים, בדיוק כפי שביקש בצוואתו. המהרש"ם בחר להיקבר בפינה צדדית, כדי שבבוא היום תהיה לצאצאיו יכולת להתקרב לקבר, שכן בהיותם כהנים אינם יכולים להיכנס לבית-העלמין. כשבאנו למקום לפני כשלושה שבועות, לרגל מאה שנה להסתלקות המהרש"ם, הלכנו להודות למנהל על עזרתו. הוא סיפר, כי לאחר שהשטח הוחזר לבית-העלמין חדלו התופעות המוזרות, ולהפך, ביה"ס עלה זכה בכמה וכמה פרסים יוקרתיים.

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של  
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת  
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה, אנא שלחו למייל  
[PnineZadikim@gmail.com](mailto:PnineZadikim@gmail.com)

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח  
בקשה [PnineZadikim@gmail.com](mailto:PnineZadikim@gmail.com)

כל החומר נלקח  
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו  
לקבלת עלון פניני עין-חמד,  
יש לשלוח בקשה למייל:  
[PnineEH@gmail.com](mailto:PnineEH@gmail.com)

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה  
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו  
והצלחה בכל העניינים וכן בחינוך הילדים